

ČASOPIS PLATFORMY

POÉZIA!

PRÓZA!

Ten pro
částami
Vrany S
velmi m

e mňa osobne vynikali Medziriadky aj
unikátnym prepojením starého riadkarskeho
sveta s novým. Na letnej škole sa tak ocitli
mnohí členovia bývalého organizačného tímu.
Ako hostka bola pozvaná napríklad Katarína
Vargová, dlhoročná vedúca org
tímu, ktorá predstavila svoju naj

ednotlivými
viedkou
ke 2021,

DRÁMA!

Medziriadky

noducho
škrtel
vat
Ďakujem

letnú školu. „keďže predtým som sa Med-
ziriadky...“
...astňoval ako jednotlivec.
...e pocit zodpovednosti v
...opu, kde sme s účastníkmi
...nesli básne písané v podobe listov. A
úprimne si myslím, že tento ročník bol plný
zaujímavých ľudí s dobrým srdcom, ktorí
započnú nový životný cyklus s...“

...a aj rezi-
som jed-
i písala a
e s vyda-
učkovou.
vej, ktoré

WORKSHOP!

REPORTÁŽ!

PREMLADÚ LITERATÚRU

ROZHOVOR!

Tím Tím

Barbara Vojtašáková
vedúca organizačného tímu

Júlia Oreská
vedúca PR tímu

Jaroslava Balogová
účetníctvo, financie
občianskeho združenia

Veronika Hubinská
komunikácia s médiami,
sociálne siete

Emma Vičanová
sociálne siete, autorské čítania

Pavel Bakajsa
koordinácia literárnej súťaže,
komunikácia s účastníctvom

Magdaléna Martišková
koordinácia literárnej súťaže,
komunikácia s účastníctvom

Romana Kališová
vzdelávanie, fundraising

Šimon Čižmár
vzdelávanie

Nicol Hochholczerová
vizuálna identita

Libuša Rybanská
autorské čítania, fundraising

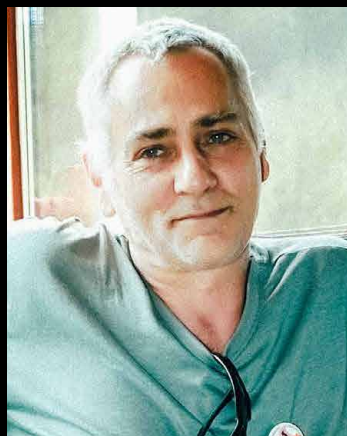
Porota Por

Tomáš Hučko
próza SŠ / próza VŠ

Marta Součková
próza SŠ / próza VŠ / poézia VŠ

Juraj Raýman
poézia ZŠ / próza ZŠ / dráma

Marka Klapáková
poézia SŠ / próza SŠ / próza VŠ

Dávid Dziak
poézia ZŠ / próza ZŠ

Eva Kollárová
poézia ZŠ / próza ZŠ

Katarína Kucbelová
poézia SŠ / poézia VŠ / dráma

Milan Děžinský
poézia SŠ / poézia VŠ

Miro Dacho
dráma

LITERÁRNA BAŠTA
ARTIS OMNIS
MODRÝ PETER
SKALNÁ RUŽA
GLOSOLÁLIA
DIVADELNÝ ÚSTAV
ALBATROS
PORTUGALSKÝ
INŠTITÚT
MONOKEL
VERZIA
MLOKI
HMOTA
ASPEKT
MARENČIN

HORSKÁ LUCERNA
ZUMZUM
ARTFORUM
BRAK
DREWO A SRD
VLNA
PRAKTIKÁBEL
REMINI
STUDEO NOC
NOCKA
IKAR
SLOVART
AUGUST AUGUST
ABSYNT
KK BAGALA
SAV

FACE VERTIGO
SLC
KNIŽNÁ REVUE
MARTINUS
HOST
ROZUM
SLNIEČKO
KAPITÁL
MOLESKINE
ZELENÝ KOCÚR
LUNTER
LUCKA
TESCO
SLOVENSKO
FARMOVE

Sponzori

Je leto, mám 14 rokov a stiahnutý žalúdok na vlakovej stanici v Trenčíne. Elán na neďalekom bilboarde oznamuje svoje ďalšie nekonečné turné a ja premýšľam, či nebolo chybou ísť na moju prvú letnú školu literatúry. Priateľstvá sa mi nadväzujú ťažko, urobiť prvý krok je pre mňa väčšinou nočnou morou, no aj tak podídem k dievčaťu, ktoré mi príde sympatické a pochválim jej vlasy.

Je leto, mám 26 rokov a sedím na terase Hotela Vršatec. Jeden z mála momentov, kedy si môžem na chvíľu vydýchnuť. Som v organizačnom tíme Medziriadkov a okolo seba mám najlepšie kolegyne a najlepších kolegov, akých som si mohla v občianskom združení priat' . Už viem, že ísť na moju prvú letnú školu literatúry nebolo chybou. S dievčaťom, ktorému som pochválila červené vlasy, sme 12 rokov kamarátky. A posledných pár ročníkov súťaže aj kolegyne.

Editoriál

Veronika Hubinská

Písať tento editoriál je pre mňa tak trochu zvláštny pocit. Pred časom by mi ani nenapadlo, že budem niekedy opäť šéfredaktorkou, hoci sa živím novinárčením. Naposledy som si totiž túto rolu zažila na gymnáziu, kde som mala na starosti školský časopis. Vždy vás však život navedie presne na tú cestu, ktorou máte ísť.

Platilo to, keď som ešte ako dieťa posielala so slovenčinárkou moju prvú poviedku na Medziriadky. Platilo to, keď som sa na letnú školu literatúry vrátila ako členka organizačného tímu. Platí to aj dnes, keď ako organizátorstvo vymýšľame, čo nové môžeme do projektu priniesť. Jednou z novínok je tak aj tento časopis, ktorý máte možnosť čítať. Verím, že sa vám naše pilotné číslo bude páčiť. Posledné týždne sme na ňom intenzívne pracovali.

Medziriadkom som sa vlastne nikdy verejne nepoďakovala. Definujú pritom z veľkej časti to, kým som. Bez nich by som sa navždy hanbila, že sa venujem písaniu a zrejme nikdy by som nestretla toľko ľudí, pre ktorých skladanie slov do väčších celkov tak veľa znamená. Nenašla by som si toľko priateľov a priateľiek a ani nemala toľko príležitostí prekonávať samú seba a učiť sa nové veci.

Ďakujem, Medziriadky.
Bez vás by som to nebola ja.

OCENENIA

Cena KC Kláštor 2024	29
Rozhovor s laureátkami Ceny KC Kláštor	31
Súťažné texty laureátok Ceny KC Kláštor	33
KC Kláštor má svojho CE ZA AR-a	43
Archív súťažných textov laureátstva Ceny Divadla Pôtoň 2017-2023	62

04
EDITORIÁL

06
ÚVODNÉ SLOVO
VEDÚCEJ TÍMU

24
REPORTÁŽ
Z LETNEJ ŠKOLY
LITERATÚRY 2024

07

Katka Vargová
Rozmýšľať v okamihoch

19

Mirka Kul'ková
Keď som počula svoje meno,
s mužom sme skackali
od radosti

45

Zabiť Františka
Mám odložených niekoľko
námetov na novely

57

Porota hodnotí:
Ročník v atmosfére
generácie Z

ROZHOVORY

VÝSTUPY Z WORKSHOPOV

Lyrický denník s Milanom Děžinským	17
Textársky workshop s Vladkom Nosálom	25
IN MEDIAS RES s Vierou Čákanyovou	13 27 33 41 55 59

OBSAH

**Barbara
Vojtašáková**

vedúca tímu
Medziriadky

Kolegyňa Julka mi prezradila, že pred letnou školou má veľká časť tímu nočné mory kvôli množstvu povinností. Sny ako reflexia strachu, že sa niečo nepodarí, nestihne, pokazí. Zarazila som sa. Mne sa nesníva, alebo si sny nepamätám, ako zapadnem? Do toho sme odhlasovali tému 15. výročia s podtitulom snový ročník.

Ešte stále sa mi nezačali snívať nočné mory, no pozícia vedúcej tímu Medziriadkov je pre mňa asi najväčšou doterajšou osobnou výzvou. O to viac obdivujem dlhoročnú prácu bývalej vedúcej Katky Vargovej, Soni Urikovej, Vilka Nádaskaya a Dana Domoráka. Keby mi niekto v roku 2012 povedal, že raz budem viesť akýkoľvek projekt, vnímala by som to ako vtip a disociovala by som. Taká neistá a nesvoja z cudzích ľudí som prvýkrát prišla na letnú školu. Aj vďaka Medziriadkom som postupne získala určitú dávku sebadôvery a v roku 2023 sme s obmeneným tímom prevzali vedenie tejto literárnej platformy. Z mojich kamošiek a kamošov, s ktorými sme sa spoznali na sústreďení ešte ako deti, vyrástli moji medziriadkoví kolegovia a okrem nás vyrástol aj ďalší, verím, že úspešný ročník.

Medziriadky 2024

*boli ešte krajšie, než som si priala vysnívať.
Boli nabité programom a množstvom hostí,
farebné, s novou vizuálnou identitou.*

06

Medziriadky 2024 boli ešte krajšie, než som si priala vysnívať. Boli nabité programom a množstvom hostí, farebné, s novou vizuálnou identitou. No predovšetkým boli opäť plné nových i starých priateľstiev, vzájomnej inšpirácie a spätnej väzby. Aj tento ročník som sa tu cítila ako doma a dúfam, že rovnako to vnímalo aj účasť všetkých vekových kategórií.

Verím, že v nasledujúcom roku sa nám opäť podarí projekt o niečo rozvinúť a posunúť ďalej, k širšiemu množstvu mladých ľudí. Veľmi ma teší, že môžem v tíme privítať Šimona Čižmára, Romanu Kališovú a Libušu Rybanskú. Šimon a Romi pripravujú nové vzdelávacie aktivity, Romi prevezme zodpovednosť aj za fundraising a Libuša bude mať na starosti výkonnú produkciu. Zároveň sa lúčime s Miškou Chodelkovou, ktorá dlhé roky zabezpečovala produkciu autorských čítaní. Miška vďaka za všetko. A nakoniec, nech žijú Medziriadky 2025.

Máte sa na čo tešiť!

Rozmýšľat v okamihoch

TEXT
Barbara
Vojtašáková

FOTO
Soňa Maletz
Nosálová

Prvýkrát sme sa stretli na súťaži Literárny Kežmarok, obe sme išli zo stanice v daždi. Ja som mala dvanásť a prišla som so svojou mamou, ona už bola mladou nádejnou spisovateľkou. Okrem svojej tvorby mi predstavila aj letnú školu, ktorú pár rokov nato sama začala organizovať. Katka Vargová, bývalá vedúca Medziriadkov, prezradí, aké bolo pre ňu prísť na Medziriadky v pozícii hostky a budeme sa rozprávať aj o bolestivom procese písania jej druhej knihy „Severné more“.

Na úvod by som sa chcela dotknúť témy Medziriadkov. Ako si spomínaš na moment, keď si sa stala vedúcou? Čo ťa viedlo k prevzatiu zodpovednosti za tento projekt a aké výzvy si musela zvládnuť?

Pamätám si, že pôvodný organizačný tím nám na porade povedal, že už sa nestihajú projektu venovať. Stáli sme pred rozhodnutím, či projekt skončí, či budú Medziriadky iba každé dva roky, alebo projekt preberieme my. Ja som vlastne ani dlho nerozmýšľala, projekt som milovala a vedela som, že chcem, aby pokračoval. Vôbec som nevedela do čoho idem, mala som 21 rokov, život gombička. Podľa mňa aj vďaka tomu sme do toho išli bez obáv, s úprimnou energiou. Výziev bolo v tom čase veľa, nastaviť stabilnejšie financovanie, prebudovať dramaturgiu podujatia, nastaviť procesy v občianskom združení, a každoročne hľadať, v čom sa môžeme zlepšiť.

Podobne ma zaujíma aj tvoja prvá kniha, Šura. Vydavateľ Peter Šulej mi raz tvrdil, že vydanie prvej knihy musí byť bolesť, a preto mnohí autori svoju prvú knihu nikdy nevydajú. Aká bola tvoja cesta k debutu?

Prvá kniha, paradoxne, vôbec bolestivá nebola, príležitosť vydať knihu prišla zo dňa na deň, nemala som ani čas nad tým veľmi premýšľať. Naopak Severné more, to bola bolesť a trápenie, oddrela som si ju, ale stálo to za to. Dostala som na ňu štipendium od Fondu na podporu umenia a musela som ju za rok napísať. Knihu som mala už dlho v hlave, ale na papieri skoro nič. Tak som chodila každú sobotu do Martinusu, na štyri až päť hodín a iba som písala a písala. Vedela som, že kniha už vyjsť musí, že príbeh je pre mňa dostatočne silný a mal by uzrieť svetlo sveta.

Niektorí autori či autorky pri písaní nachádzajú

únik z reality, iní vnímajú písanie ako nástroj na vyrovnanie sa s realitou. Ako to máš ty? Píšeš viac zo snahy tvoriť fikciu alebo reflektovať svet okolo seba?

Keď som začínala písať, celý ten proces bol veľmi „o mne“, ako vravíš, bol to nástroj, vďaka ktorému som sa vedela vyrovnať s vecami okolo mňa, ale aj s mojím vnútorným prežívaním, s ktorým sa mi vlastne častokrát vyrovnáva oveľa ťažšie. Pri Severnom mori to bola kombinácia – ja pri písaní vždy vychádzam z bohatého rešeršu a zberu materiálu, ale dôležité bolo pre mňa vytvoriť aj pútavý príbeh, fikciu, nechať postavu žiť si svoj vlastný život.

Ako vnímaš vlastné emócie pri písaní? Máš tendenciu ich skôr precítiť a prežiť, alebo sa na ne pozeráš cez racionálny filter?

Posledné roky sa mi s písaním spájali väčšinou negatívne emócie, akýsi strach

z písania, strach pustiť príbeh do sveta. Toho sa snažím teraz vedome zbaviť, vrátiť do procesu písania radosť a akúsi slobodu, ktorú som cítila, keď som písala ako dieťa, stredoškolačka. Emócie sa podľa mňa nedajú od písania oddeliť.

Máš nejaké osobné rituály alebo zvyky, ktorými sa vieš naladiť na písanie? Ak áno, mohla by si ich trochu priblížiť?

Veľmi mi pomáha takzvaný produktívny hluk v pozadí, aj keď píšem alebo pracujem doma, rada si pustím zvuky kaviarne.

ktorý som viackrát prepisovala, pretože som chcela, aby bol pravdivý pre hlavnú hrdinku. Ale predtým som si, samozrejme, robila k tejto téme rešerš, čítala som veľa článkov a hlavne som sa rozprávala s mnohými ženami, ktoré podobné vzťahy prežili.

Veľmi sa mi páčil spôsob, akým si v Severnom mori narábala s rôznymi časovými rovinami. Miestami sa prepletali a splývali podobne ako more, ktoré opisuješ. Ako vznikol príbeh tvojej novely? Čo ťa inšpirovalo k práci s touto literárnou štruktúrou?

“Denne si však zapisujem poznámky najmä do telefónu, v posteli, v autobuse, v práci, hocikedy, keď mi napadne niečo zaujímavé.”

Ale najradšej píšem mimo domu, v tej skutočnej kaviarni, kde si k tomu dám dáky dobrý nápoj a koláčik, a hneď je z toho rituál! Denne si však zapisujem poznámky najmä do telefónu, v posteli, v autobuse, v práci, hocikedy, keď mi napadne niečo zaujímavé.

Prednedávnom som dočítala tvoju najnovšiu knihu Severné more, ktorá vo mne zanechala silný dojem, a to aj na osobnej úrovni. Venuješ sa v nej vzťahovej traume. Ako si pristupovala k tejto citlivej téme pri príprave rukopisu?

Myslím, že som sa na to nejak špeciálne nepripravovala, vedela som, že chcem vyrozprávať takýto príbeh. Táto linka bola pre mňa paradoxne „najľahšia“ v procese písania. Trápila som sa hlavne so záverom,

Ja osobne píšem veľmi fragmentárne, takže to bolo pre mňa prirodzené. Rozmýšľam akoby v okamihoch, v obrazoch, ktoré sa mi asociujú s inými obrazmi a situáciami. Zároveň som chcela vďaka tomu priblížiť aj mentálne rozpoloženie hlavnej hrdinky - Anna sa neustále vracia do minulosti, vracajú sa jej v snoch aj počas dlhých monotónnych dní obrazy jej minulého partnerského života, ktorých sa nevie zbaviť a vždy sa jej podarí iba na chvíľku vrátiť späť do súčasnosti, do reality.

Tvoje písanie je prístupné, konkrétne, no zároveň precízne a premyslené. Cítiť v ňom aj vplyv scenáristiky, ktorú si vyštudovala. Ako spätne vnímaš štúdium na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v súvislosti s tvou literárnou tvorbou?

Myslím, že scenáristika ma na istý čas od literatúry odstavila. Bola som na škole veľmi z písania scenárov vyčerpaná, produkovali sme obrovské množstvo textov, ktoré končili v šuflíku, mala som problém nájsť v tom zmysel. Ale spätne, keď si odmyslím ten gigantický autorský blok, ktorý stále prekonávam, mi štúdium pomohlo najmä technicky. Pomohlo mi posunúť moje texty od nejakých zasnených poetických textov práve k realistickejšiemu, príbehovému písaniu.

Pri čítaní Severného mora som miestami mala pocit, akoby som sledovala film. Ak by sa tvoja kniha mala sfilmovať, ktorému režisérovi alebo režisérke by si zverila tento projekt?

No nad týmto intenzívne rozmýšľam a jedno veľmi konkrétne aj mám, ale nechám si ho nateraz pre seba. Mám veľkú túžbu zadaptovať literárny text do podoby scenára, práve adaptácia ma najviac na škole bavila a tešila. Je to taký sen, čo sa možno raz splní.

Okrem literatúry a filmu si sa isté obdobie venovala aj učiteľstvu. Ktoré z tvojich zážitkov, prípadne skúseností, si si preniesla do svojej poslednej knihy?

Učila som rok a bolo to veľmi náročné, jedno z najťažších období môjho života. Klobúk dole pred všetkými učiteľmi, čo tomuto povolaniu zasvätia celý svoj život. Doslova zasvätia, lebo to nie je o tom, že si odučíte 5 hodín denne, a idete žiť ďalej. Tie deti žijú vo vás, prežívate s nimi každú ich emóciu. Pre mňa to bolo veľmi náročné sa od toho odosobniť. Istým spôsobom som sa s tou skúsenosťou vyrovnala aj cez postavu Anny, ktorá je ďaleko cynickejšia a má ďaleko väčší odstup od vecí a od ľudí, ako ja.

Vráťme sa ešte k Medziriadkom. Hoci si tento rok už nebola súčasťou organizačného tímu, na pobyte si vystúpila v novej roli, ako lektorka a literárna hostka so svojou novou knihou. Ako hodnotíš svoju účasť na tohtoročnom sústreďení a aké dojmy ti táto skúsenosť priniesla?

Bolo to krásne! Mohla som oddychovať a nemusela som byť týždeň vkuse v strehu! Ale nie - bolo super byť aspoň pár dní na Medziriadkoch a stretnúť sa zase s našou literárnou komunitou. Nový organizačný tím to s prehľadom zvládol a ja sa teším, aké ďalšie novinky opäť o rok prinesú. A teším sa, že som mala možnosť aj odprezentovať knihu pred 50-timi mladými ľuďmi, dostala som veľa zaujímavých otázok a to na besedách s autormi nebýva zvykom.

Aké výzvy máš pred sebou v najbližšom období? Pripravuješ niečo nové?

Mám opäť chvíľu od písania pauzu, som rada, že Severné more konečne vyšlo. Ale treba povedať, že pozitívna odozva na knihu ma veľmi nabudila a mám oveľa väčšiu chuť tvoriť, ako som mala predtým. Tak to hádam vydrží a premením tú chuť aj na texty...alebo možno až o 10 rokov.

A na záver, máš nejaké nesplnené literárne sny? Niečo, čo by si ešte rada dosiahla?

Mne sa všetky sny už splnili a momentálne sa snažím byť vdáčná za to všetko, čo mám, či v osobnom živote, pracovnom alebo aj v tom literárnom. To vlastne ani nie je život, ale skôr taký celý literárny vesmír, ktorý krásne funguje.

Katarína Vargová (1992)

vyštudovala Ateliér scenáristiky na Vysokej škole múzických umení v Bratislave. Debutovala zbierkou poviedok Šura a dlhoročne viedla literárny projekt Medzihradky. Pôsobí ako televízna scenáristka, dramaturgička a kreatívna producentka. Nedávno jej vyšla kniha Severné more.

Toto je část lidského těla

Adela Sabol Murguía

Fyzickéj podoby
vedomia
Živej na dotyk

Keď som bol malý

Bavil som sa tým

Že som si rýchlo zakrýval a odkrýval uši

Už to nerobím Aj keď mi v tom nič nebráni

Pieskovisko

Priestor v ktorom som kedysi trávil množstvo času, je už neprístupné miesto

Aleš Lukačovič

Asi by som sa tam chcel vrátiť.

Avšak zodpovedne sa bojím, že mi piesok vlezie do topánok

A tak sa len pozerám

A close-up photograph of a woman with long brown hair, wearing a teal jacket, being embraced from behind by a man in a dark blue jacket. The woman's eyes are closed, and she has a peaceful expression. The background is dark and out of focus, with a warm light source visible on the left side.

15. SNOVÝ
ROČNÍK
UKONČENÝ

Počas posledného augustového týždňa prebehli Medziriadky, letná škola určená pre začínajúcich spisovateľov do 26 rokov na hoteli Vršatec v púchovskom regióne. Literárne rozbory poézie, prózy i drámy boli spojené s kreatívnymi workshopmi na zlepšenie pisateľského remesla.

Rovnako nemohol chýbať ani kultúrny program, počas ktorého mohli účastníci zažiť **Divadlo Houže s ich predstavením Fándly, alebo stručná história neúspechu** alebo rozhovory s etablovaným autorstvom, ktoré už knižne publikovalo.

Medzi tohtoročných hostí patrili napríklad **Filip Németh**, ktorý predstavil svoju debutovú zbierku poézie Žitava, alebo viacročná hostka a poetka **Katarína Kucbelová**, ktorá tento rok predstavila svoju druhú prozaickú knihu Modrosleposť.

Tento ročník Medziriadkov bol v porovnaní s predošlými jedinečný viacerými vecami. Projekt totiž oslávil 15. ročník, a preto nesmel chýbať galavečer, počas ktorého sa vyhlásilo 50 najlepších účastníkov.

Okrem toho sa udeľovala každoročná cena divadla Pôtoň, tento rok mimoriadne pozmenená na **cenu Kultúrno-kreatívneho centra Kláštor**, ktorá sa udeľuje dvom Medziriadkarom, ktorých texty sú už zrelé na knihu. Laureátkami 15. ročníka sa stali Dorota Hinštová a Kamila Kvasnicová, dlhoročné účastníčky projektu.

„Je to pre mňa príležitosť viac pracovať so svojimi textami, byť v kontakte so svojím písaním a ešte sa posunúť niekam ďalej,“ vyjadrila sa Kamila. *„Popritom si myslím, že mi to prináša veľkú motiváciu písať a dalo mi to nový impulz do písania ďalších príbehov.“*

Galavečer zakončila popredná hviezda slovenskej alternatívnej hudobnej scény

Samuel Kovalčík, známejší ako **Zabiť Františka**, ktorý zahral nové piesne zo svojho pripravovaného druhého albumu.

Pre mňa osobne vynikali Medziriadky aj unikátnym prepojením starého riadkarskeho sveta s novým. Na letnej škole sa tak ocitli mnohí členovia bývalého organizačného tímu. Ako hostka bola pozvaná napríklad **Katarína Vargová**, dlhoročná vedúca organizačného tímu, ktorá predstavila svoju najnovšiu knihu Severné more.

Semináre viedli ďalší bývalí organizátori **Viliam Nádaskay a Soňa Uriková**, zamerané na prácu s básnickou krajinomalbou a zlepšovaním prozaického remesla.

Predstavil sa aj **Alfréd Tóth**, mnohoročný účastník a tohtoročný debutant s básnickou zbierkou Pohľadnice. *„Bola to predovšetkým zmena perspektívy,“* reflektuje Alfréd na letnú školu. *„keďže predtým som sa Medziriadkov zúčastňoval ako jednotlivec. Pribudol určite pocit zodpovednosti v podobe workshopu, kde sme s účastníkmi riešili básne písané v podobe listov. A úprimne si myslím, že tento ročník bol plný zaujímavých ľudí s dobrým srdcom, ktorí započnú nový životný cyklus súťaže.“*

TEXT
Tomáš Košárek

Lyrický

Milan Děžinský je český básnik, publicista a prekladateľ. Za zbierky Slovník noci, Přízraky a Tajný život bol nominovaný na cenu Magnesia Litera v kategórii poézia. Získal ju v roku 2018 so svojou zbierkou Obcházení ostrova. Je jedným z porotcov a lektorov na letnej škole literatúry.

Pre účastiťvo si na Medziriadkoch 2024 pripravil workshop lyrického denníka. Medziriadkarstvo tak zachytávalo udalosti na pobyte zo svojho pohľadu trochu netradičnou formou.

denník

17

Pondelok 16:30

Pivová pena na terase klesá. Na obruse z falošnej čipky akosi sivne. Jožko unavene pichá perom o svoje koleno. Po mojej dlani lezie osa. je prekvapivo priateľská. Čas plynie pomaly, každý si našiel vlastný spôsob nudy.

00:30

Sedíme v kruhu v náhodnej zostave. V istom bode si uvedomím, že okolo mňa sedia traja hudobníci, túto skutočnosť využijem na podnietenie skupinového bubnovania. Postupne sa pridávajú aj ostatní, meníme rytmy aj nástroje. Aleš začína písať, Jožko ťukať ceruzkou o operadlo. Liminálne štádium tohto rituálu mohlo byť predĺžené do neurčita, nakoniec sme ale po niekoľkých minútach stíchli.

Utorok, okolo druhej

Marek stojí pri okne a zalieva výberovú kávu studenou vodou. Zavolá ma, aby mi ukázal jediný strom bez listov. Nahú hlavu medzi davom vlasov. Vraj nad ním často rozmýšľa.

Niekedy poobede, Patyn workshop

Nefunkčné ticho a zbytočná dĺžka filmov

19:07

Na lanách je zavesený vzduch. Šplhá sa hore a uniká cez strechu. Deti zostávajú ukryté vo svojich vankúšoch a plachtách, krehké ako poháre v pivnici čakajúce na naplnenie červeným vínom. More sa nedá preplávať bez záchranného člna.

Streda ráno

Na začiatku môjho rozboru vletela do podkrovia lastovička. Dezorientovane narážala do stien, akoby čakala, kým sa aspoň jedna z nich rozpadne a ona bude môcť pokračovať v línii svojho lete. Našla iba štrbinu do otvoreného priestoru.

Poobede

Počas turistiky ideme smerom z potoka na hrad a okolo nás prechádza starý moped s dvoma pasažiermi. Manželia za sebou nechávajú benzínovú stopu, akoby išli na svadobnú cestu. Pýtam sa Peťa, či niekedy jazdil na motorke. Odpovedá, že iba ako pasažier, ale má na ňu vodičský preukaz. Vzduch opäť zaplaví šalvia a šípkky. Všetko zostáva v pokoji.

večera

Po kapustových fliačikoch panuje všeobecný nepokoj. Všetci sa chytajú slamiek, hľadajú iné zdroje kalorického príjmu. Oi dios mio, škoda kapusty, škoda chuťových buniek.

Štvrtok ráno

Je zvláštne sa pozerat' do očí niekomu, kto ma nemá rád.

15:39

Na podlahe leží mnoho mŕtvych molí. Zametám ich nohou, aby som ich nenašla rozšliapnuté.

večera

Pod nohami rašeliniská. Okolo klopú lyžice do tanierov, akoby na seba chceli upozorniť,

prehlušiť sa. S Gabikou sa rozprávame na trampolíne a ja sa bojím hypotermie kvôli chladnému platu.

Laureátka *Ceny čitateľov* Anasoft litera:

Ked' som počula svoje meno,
s mužom sme skáckali
od radosti

TEXT
Veronika
Hubinská

FOTO
archív
M.K.

Spisovateľka Miroslava Kul'ková bola tento rok v desiatke Anasoft litera a stala sa laureátkou Ceny čitateľov Anasoft litera. Silný vzťah k balkánskym krajinám ju ovplyvnil natol'ko, že z toho prostredia napísala zbierku poviedok. V súčasnosti už pracuje na ďalšej knihe, odohrávať sa bude v Nemecku.

V rozhovore so spisovateľkou Miroslavou Kul'kovou sa dozviete:

- ako sa cítila, keď zistila, že vyhrala Cenu čitateľov Anasoft litera,*
- akú rolu zohrali literárne súťaže Medziriadky a Poviedka v jej živote,*
- čo ju inšpiruje,*
- ako vznikal jej debut,*
- na akej knihe dnes pracuje,*
- čo by odkázala mladému autorstvu,*
- aké knihy odporúča.*

Si tohtoročnou laureátkou Ceny čitateľov Anasoft litera. Aký je to pocit?

Neskutočný. Ako debutantka som to vôbec nečakala a napĺňa ma to hlbokou vďačnosťou voči všetkým čitateľom a čitateľkám, ktorí a ktoré sa rozhodli pre Hotel Balkán hlasovať. Ceremoniál som, bohužiaľ, sledovala z hotelovej izby vo Švajčiarsku, pre prácu som sa nemohla dostať osobne. Cez obrazovku telefónu sa to zdalo skoro neuveriteľné, že počujem svoje meno. Doteraz tomu tak trochu nemôžem uveriť.

Počítala si s tým, že by si túto cenu mohla získať práve ty?

Vôbec nie.

Aké boli reakcie tvojho okolia na to, že si bola nominovaná na Anasoft litera a následne na to, že si laureátkou Ceny čitateľov?

Mojej rodine som to musela vysvetliť, čo to tá Anasoft Litera je a že je to naozaj “big deal” byť na ňu nominovaná. No keď to pochopili, tak sa veľmi tešili spolu so mnou. Mám šťastie na veľmi podporujúcu rodinu, chodia aj na moje čítačky a besedy, keď môžu. Pamätám si, že keď vyhlasovali nominácie na Anasoft Literu, ešte som žila v Nemecku a mala som pustené rádio popri práci. Keď som počula svoje meno, tak som skočila mužovi okolo krku a chvíľu sme len tak skackali spolu od radosti. Bol to veľmi

silný pocit, zvyšok dňa som sa už nedokázala na nič iné sústrediť. Stretla som sa len s veľmi podpornými reakciami vo svojom najbližšom okolí.

Podme však na úplný začiatok. Tvoja kniha Hotel Balkán vznikla na základe poviedky Vransy Sarajeva, ktorá získala prémie v súťaži Poviedka 2021. Čo bolo pre teba inšpiráciou pri písaní tohto textu?

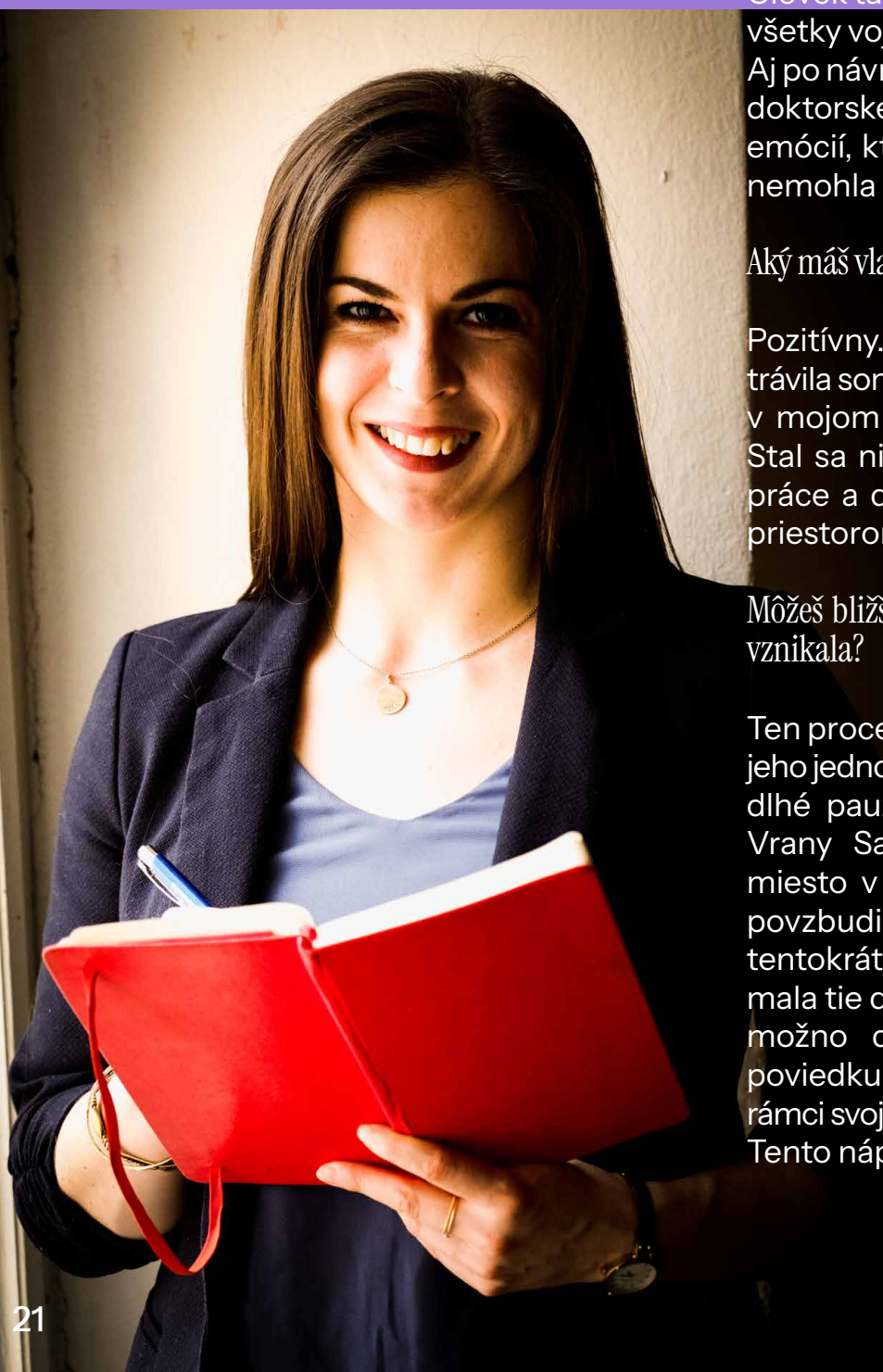
Čas, ktorý som v Sarajeve v rámci svojho doktorského výskumu strávila. Mesto na mňa hlboko zapôsobilo. Človek tam na každom rohu cíti dejiny a všetky vojny, ktoré sa mestom prehnali. Aj po návrate domov a dokončení svojej doktorskej práce som sa niektorých emócií, ktoré vo mne Balkán zanechal, nemohla zbaviť.

Aký máš vlastne vzťah k balkánskym krajinám?

Pozitívny. Mám tento región veľmi rada, trávila som tu takmer každé leto a Balkán v mojom živote zohral dôležitú úlohu. Stal sa nielen témou mojej doktorskej práce a debutovej knihy, ale stal aj sa priestorom istého osobného prerodu.

Môžeš bližšie popísať proces, ako tvoja kniha vznikala?

Ten proces bol veľmi organický a medzi jeho jednotlivými časťami boli na začiatku dlhé pauzy. Všetko začalo poviedkou Vransy Sarajeva, a keď získala tretie miesto v Poviedke 2021, veľmi ma to povzbudilo a vznikla ďalšia poviedka, tentokrát z Belehradu. A keď už som mala tie dve, povedala som si, že by bol možno dobrý nápad napísať jednu poviedku z každej krajiny, ktorú som v rámci svojich výskumných ciest navštívila. Tento nápad pár mesiacov spal, až kým

som si nevšimla výzvu v rámci projektu Epic Residencies. Tam som tento návrh zbierky poviedok poslala, a keď som na základe neho literárnu rezidenciu na Islande vyhrala, povedala som si, že teraz to už teda fakt musím napísať. Veľkú rolu teda zohrala výhra v Poviedke 2021 a aj rezidencia na Islande v rámci Epic Residencies. A potom som jednoducho niekoľko mesiacov intenzívne popri práci písala a škrtila a znova prepisovala, skrátka pracovala na texte s vydavateľom Kalim Bagalom a redaktorkou Martou Součkovou. Ďakujem aj Anežke Guziarovej a Nicol Hochholcerovej, ktoré boli prvými čitateľkami a poskytli mi tiež veľmi cenný feedback. Ostatne, Nicol vďaka aj za názov Hotel Balkán.

Čo bolo pri zostavovaní tvojho debutu najnáročnejšie?

Asi posledné fázy finalizovania textu. Človek vtedy už tie poviedky čítal asi stokrát, už som mala pocit, že ich chvíľu nechcem ani vidieť.

Pracuješ na niečom novom?

Áno, začala som pracovať na novej knihe. Odohráva sa v Nemecku, hlavnými postavami sú slovenskí emigranti. Skúma otázku hľadania domova a tiež život v spoločnosti, ktorá bola dlho rozdelená a spojila sa. Myslím, že slovenský čitateľ si vo vzťahu k Nemecku vybaví hlavne Berlín a všetky stereotypy cool mesta, čo k tomu patria. Život v zvyšku Nemecka je pritom úplne iný. Aj o tomto bude kniha.

Čo ťa pri tvorbe najviac inšpiruje?

Asi sám život. Ja som špongia a veľmi veľa nasávam zo svojho okolia. Tiež

rada pozorujem a analyzujem rôzne vzťahové dynamiky, ľudí aj historické udalosti. Všetko sa to nejak ukladá do môjho vnútra ako do takej čiernej skrinky, do ktorej nemám úplne prístup a neviem presne, ako sa v nej tie vnemy transformujú. A niekedy z tej čiernej skrinky vyjde metafora, obraz, téma, ktorá ma prekvapí, a potom dosť udá smer ďalšiemu vývoju príbehu. Tak je to aj s niektorými postavami, ktoré píšem – niektoré si cieľene vymyslím, že potrebujem postavu s takými a takými parametrami, a niekedy sa mi jednoducho objaví naplno sformovaná postava a dožaduje sa pozornosti. Nepodobá sa na nikoho konkrétneho z môjho života, jednoducho vyšla z tej čiernej skrinky.

Kto tvojím spisovateľským vzorom?

Nemám asi jeden konkrétny spisovateľský vzor. Nechcela by som ani písať ako niekto konkrétny, chcem byť svoja. Keď čítam knihu, skôr si potom vo svojom čitateľskom denníku zanalyzujem, čo sa mi páčilo a čo sa mi nepáčilo, prečo to fungovalo a prečo zas nie. V istom zmysle sú všetky knihy, ktoré čítam, môj študijný materiál, dokonca aj tie, ktoré sa mi vlastne nepáčia.

Akú úlohu zohrali Medziriadky v tvojej spisovateľskej kariére?

Medziriadky mi dali komunitu, z ktorej doteraz čerpám. Vytvorili sa na nich priateľstvá, ktoré dodnes trvajú. Tiež ma určite posunuli v tvorbe, asi nikde som nedostala tak veľa konštruktívneho feedbacku ako na Medziriadkoch. A bez neho sa podľa mňa človek nedokáže zlepšovať.

Spomenieš si na tvoj prvý pobyt na Medzi-riadkoch?

Myslím, že to bolo v Terchovej a bolo to už veľmi dávno. Viem, že sme hrali scény v rámci nejakej talentovej šou, doteraz mám niekde fotku s červenou šatkou na hlave, ale už si nepamätám, čo presne som mala stvárňovať.

Tento rok bol témou 15. ročníka Medzi-riadkov sen. Máš nejaký literárny sen, ktorý by si si chcela splniť?

Asi by som chcela mať knihu preloženú do nemčiny a angličtiny. Aj keď tá nemčina sa mi aj vďaka vydavateľovi a Slovenskému literárnemu centru v roku 2026 splní. Inak asi nemám nejaký veľký konkrétny sen. Chcela by som určite dopísať druhú knihu, bola by som rada, ak by sa ľuďom páčila a mať viac času na písanie.

Čo by si odkázala mladému autorstvu, ktoré by chcelo niekedy vydať zbierku poviedok?

Každý má svoju vlastnú cestu a nie je jedna jediná správna. Nech hlavne veľa píš. A asi nech si určite nájdu dobrého redaktora alebo dobrú redaktorku, ktorému respektíve ktorej veria, lebo to je nad zlato.

Akú knihu by si odporučila našim čitateľom a čitateľkám?

Tento rok sa mi veľmi páčila Olga Tokarczuk - Pravek a iné časy. A nedávno som čítala od Yael van der Wouden knihu The Safekeep a tá bola tiež vynikajúca, nevedela som ju pustiť z ruky. Je to nominantka na tohtoročnú Man Booker-ovu cenu a pritom debutantka. Je to

vynikajúca, provokatívna kniha. A ešte by som určite každému, kto píše, doporučila Moveable Feast od Ernesta Hemingwaya. Je to o jeho rokoch v Paríži, ako vôbec začínal svoju spisovateľskú kariéru a je to plné jeho úvah o písaní samotnom, ako k nemu pristupoval. A môj ultimátny favorit je Jon Kalman Stefansson, čokoľvek od neho som čítala, sa mi veľmi páčilo. Mala som to šťastie spoznať trochu Island na literárnej rezidencii a odvtedy čítam jeho knihy s ešte iným pocitom, možno väčším pochopením k istej melanchólíi, ktorú v nich cítim.

Miroslava Kul'ková

Miroslava Kul'ková sa narodila v Košiciach a vyštudovala medzinárodné vzťahy na Univerzite Karlovej v Prahe. Ocenená bola v niekoľkých literárnych súťažiach, ide napríklad o Poviedku, Jašíkove Kysuce, Literárnu Senicu, a taktiež bola účastníčkou Medziriadkov. Práve ocenenie v Poviedke odštartovalo prácu na jej debute Hotel Balkán, ktorý vyšiel v roku 2023. Je laureátkou Ceny čitateľov Anasoft litera 2024.

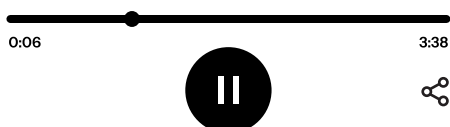
Ako ľudia ľúbia stromy (Little boxes)
Michal Dušička ft. Malvina Reynolds

Mladé stromy z kraja lesa
stromy z lesa stromy je to tak
mladé stromy z kraja lesa
a všetky sú zelené.
Je tu buk a je tu lieska
je tu smrek a je tu borievka
mladé stromy z lesa je to tak
a všetky sú zelené

Sú tu ľudia z centra mesta
a tí ľudia chodia do lesa
kde si všetci chvália stromy
a všetci sú podobní
ten chce tieň a ten chce drevo
ten zas triesky ten zas paličky
a chcú v lese stromy zrúbať
a všetci sú podobní.

A tak všetci berú píly
a utekajú do hory
A tam rúbu mladé stromy
čo sa mocne kolíšu
Ľudia lesom divo bežia
a stromy na nich padajú
a tak všetci kľajú stromy
a všetci sú podobní

Muži plačú ženy kvília
a všade stromy lietajú
stromy padli stromy padli
všetky padli rovnako
Padol buk a padla lieska
padol smrek a padla borievka.
všetky stromy padli je to tak
všetky sú zas rovnaké.

Textársky workshop Vladka Nosála je na Medziriadkoch už tradíciou. Účastníctvo, ktoré sa rozhodne ho absolvovať, si môže vyskúšať písanie textov piesní. Ako hudobný podmaz slúžia známe skladby ako napríklad Toxic od Britney Spears, no účastníctvo vytvorí svoj vlastný text.

Jasná vec (Love is all around)
Tamara Kenderová ft. The Troggs

Som len malý blázon, blázon s gitarou,
S gitarou som ťa dnes, dnes večer prepadol
Dievča motáš sa mi, motáš sa mi hlavou
A tak si ma všimni , stojím za lampou

Vieš, že ťa chcem a navždy budem
Milujem jak vonia tvoj parfém
Neviem ako prestať, nepoznám koniec,
Ty a ja sme však jasná vec

Som len malý blázon, blázon s gitarou
V rukách mám tvoje kľúče, ktoré som ukradol
Verím zlatko, že si, že si tou pravou
Môžem sa ťa dotknúť, perami či dlaňou

Vieš, ze ta ľúbim a navždy budem
Milujem jak vonia tvoj parfém
Neviem ako prestať, nepoznám koniec,
Ty a ja sme však jasná vec

Som len malý blázon, blázon s gitarou
V rukách mám tvoje kľúče, ktoré som ukradol
ktoré som ukradol,
ktoré som ukradol,
ktoré som ukradol,
blázon s gitarou

Textársky workshop

Posteľná (Can't Get You Out Of My Head)
Lucia Glozíkova ft. Kylie Minogue

Ako mám na teba nemyslieť
Oh tvoj chlad je čo mi pokoj dá
Prikrývka, paplón hoci aj sieť
Oh pred tebou ma nemá čo varovať

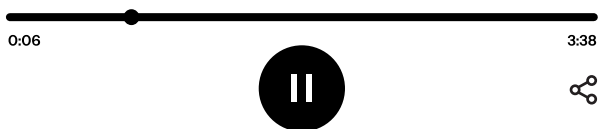
Ako mám na teba nemyslieť
Oh vyhriaté miesto je perina
Už musím, čosi vymyslieť
Oh pred tebou ma nemá čo varovať

Každú noc, každý deň
V tvojej náruči byť smiem
Nechod' preč, ľahnúť chcem
Zostať naveky a navždy a navždy a navždy

Ako mám na teba nemyslieť
Vankúš je najlepšie čo sa môže stať
Ticho už, stíšiť smiech
Oh pred tebou ma nemá čo varovať

Neporadíš depresii
Chcem snívať v práci ťa mať
Ja a ty slobodní
Ja a ty
V tebe naveky a navždy a navždy a navždy

La la la la la lalala
Xa na na nananananax
La la la la la lalala
Xa na na nananananax

Vlado Nosál je pesničkár, ktorý má rád pekné melódie, škaredé akordy a texty tak akurát. Poznať ho môžete z kapiel The Avedons, Queer Jane či Hotel Art. Posledná zmienená v októbri pokrstila album Elevator Music.

Mopslík (Toxic)
Marianna Kušnierová ft. Britney Spears

O zem ho šľahá až tak sa vie nadchnúť
nevieš, či nádchu má, či zápchu
v ringu vždy je ten najsilnejší hráč
v kabelke od Gucci do mobilu čučí
v závere súboja ten rotvajler skučí
zdá sa, že základ je netušiť, čo si zač

Všade sa musí pchát
zožere drát, potom nevie srát
a ja to musím práť

Pije bourbon a papá kaviár
Môj mopslík, sám sebe pán
susedov mačky láka k nežným hrám
No to snád' žartuješ, čo nevieš, že si mopslík?!
To sa vládne svetu, keď nevieš, že si mopslík

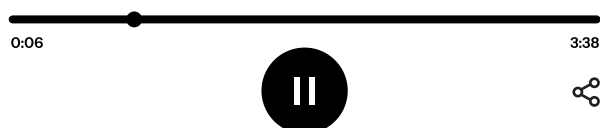
Chrčí od radosti a chrčí od zlosti
Nikdy nevymení zmrzlinu za kosti
HRABE TI? POLOŽ TO!!!

Všade sa musí pchát
zožere drát, potom nevie srát
a ja to musím práť

Pije bourbon a papá kaviár
Môj mopslík, sám sebe pán
divný stres, keď si ľahne na chrbát
No to snád' žartuješ, čo nevieš, že si mopslík?!
To sa vládne svetu, keď nevieš, že si mopslík

Pije bourbon a papá kaviár
Môj mopslík, sam sebe pán
susedov mačky láka k nežným hrám
To sa vládne svetu, keď nevieš, že si mopslík

V záchvate nadšenia sa zvalí na chrbát...
Pri hrozbe súboja sa zvalí na chrbát...
Pri každom kolapse sa oňho začnem báť...
A mam ho strašne rád

Som celkom ako moja mama, z kapučína si odoberám penu lyžičkou a pred balením musím mať zoznam. Som ako môj otec, chutí mi pikantné, moje očné bulvy sú zdeformované a rada pozerám dokumenty o veciach, o ktorých nič neviem.

Čas nie je lineárny, je to kruh. Som svoj otec aj svoja mama, je to tá najhoršia vec, aká sa mi kedy stala.

ZO STRANY PAPRADE
KVAPKÁ CUKOR
ZOSÚVA SA PO ZÁBRADLÍ
KÝM NEZOŽLTNE

NA KONCI SCHODISKA
SA OPĀŤ SCHŪLIM
DO SPOROFYTU
ZABLOKUJEM CESTU
PŪTNIKovi

Cena KC Kláštor

TEXT
Michaela Chodelková

FOTO
Soňa Maletz Nosálová

Cena Kultúrno-kreatívneho centra Kláštor, ktorú každoročne udeľuje literárne občianske združenie Medziriadky, je priamou následníčkou Ceny Divadla Potôň. Jej víťazi a víťazky sú vyberaní z radov úspešného účasníctva literárnej súťaže, ktorú Medziriadky každoročne organizujú.

Spravidla sú nimi už vyzretí Medziriadkari alebo Medziriadkarky, ktorí či ktoré dostanú príležitosť zúčastniť sa na rezidenčnom pobyte, kde pod vedením odborného lektora alebo lektory pracujú na svojej tvorbe.

Na rozdiel od tradičných literárnych súťaží, ktoré sa zameriavajú na oceňovanie v rôznych kategóriách a udeľujú prvé, druhé a tretie miesto, sa Medziriadky rozhodli zamerať na kvalitu a podporu jednotlivých tvorcov a tvorkýň cez spomínané pobyty.

Tento rok ocenenie získali dve mladé, no skúsené Medziriadkarky, a to Kamila Kvasnicová a Dorota Hinštová. Cena im poskytuje jedinečnú príležitosť pracovať na svojich dielach v pokojnom a bezpečnom prostredí Kultúrno-kreatívneho centra Kláštor v Rožňave, kde okrem iného môžu načerpať mnoho novej inšpirácie.

Vďaka profesionálnym lektorom alebo lektorkám dostáva laureátstvo aj odborné vedenie a relevantnú spätnú väzbu na ich diela, čo im pomáha zdokonaľovať sa v tvorivom procese. V roku 2024 sa tejto úlohy zhostila Marta Součková, renomovaná odborníčka v oblasti literatúry.

Rezidenčný pobyt ako Cena divadla Potôň alebo terajšia Cena Kultúrno-kreatívneho centra Kláštor sa udeľuje od roku 2017. Nadväzuje na tradíciu podpory mladého a talento- vaného autorstva. Prvou laureátkou bola Dominika Moravčíková, ktorej ocenenie poslúžilo ako odrazový mostík pre ďalšiu literárnu kariéru.

Vďaka tejto cene dostáva autorstvo priestor na sústredenú prácu, reflexiu a rast, čo je v literárnom prostredí často neocenené. Medziriadky sa tak snažia zostať jednou z kľúčových platforiem pre rozvoj súčasnej literárnej scény na Slovensku.

TÚŽBA PO ZDIELANÍ & RADOŠT Z HLADANIA

TEXT
Michaela
Chodelková

FOTO
Kamila
Kvasnicová

Čo pre teba znamená výhra Ceny Kultúrno-
kreatívneho centra Kláštor?

Kamila

Keďže často o svojom písaní pochybujem, tak je to pre mňa také pripomenutie, že možno to za niečo stojí. Ďalej to vnímam ako príležitosť k tomu, aby som začala rozmýšľať nad svojím písaním trochu komplexnejšie a možno sa aj zamyslela nad tým, čo presne chcem s mojím písaním robiť – kam ho smerovať, čo rozvíjať.

Dorota

Možnosť pracovať na textoch ďalej a hlbšie sa ponoriť do vlastného písania v spolupráci s mentorkou. Taktiež je to pre mňa akési potvrdenie, že sa na textoch oplatí pracovať ďalej a prípadne ich začať postupne zoskupovať do väčších celkov.

Ako sa vyvíjala tvoja tvorba od prvého diela
až po toto ocenené?

Kamila

Myslím, že som nad tvorbou začala viac premýšľať a mám na ňu iné nároky. Keď som začínala písať, išlo mi hlavne o to, aby som dostala nejaké príbehy na papier a už som sa potom nad nimi nezamýšľala. Myslím, že som menej uvažovala nad tým, že existuje niekoľko spôsobov, ako svoje myšlienky formulovať.

Taktiež som písala asi o iných veciach, málokedy som v písaní bola osobná. Po prvej spätnej väzbe som začala nad písaním viac rozmýšľať a časom som začala do tvorby prinášať viac osobných motívov, vecí, ktoré pre mňa boli dôležité. Snažím sa byť menej doslovná a viac verím čitateľovi.

Dorota

Myslím, že tam došlo najmä k procesu triedenia a uberania. Na začiatku mi prišlo každé slovo dosť dobré, teraz už iba niektoré a dúfam, že časom si medzi nimi budem vyberať ešte o čosi istejšie a dôslednejšie.

Čo ťa priviedlo k písaniu?

Kamila

To už si, úprimne, nepamätám. Niekedy na základnej škole sme mali predmet tvorivého písania, vždy som mala v hlave vymyslený nejaký príbeh a prišlo mi logické ho dať na papier. Myslím, že za to všetko môže aj fakt, že sme doma mali vždy veľa kníh a moja mama ma viedla k čítaniu, čo u mňa išlo ruka v ruke s písaním.

Dorota

Túžba po zdieľaní a radosť z hľadania presnosti vo vyjadrovaní. Taktiež to bolo moje okolie a myšlienky, či nápady, ktoré som chcela zachytiť.

Kedy a kam si poslala svoj prvý súťažný text?

Kamila

Môj prvý súťažný text bola asi domáca úloha zo slovenčiny, ktorú učiteľka poslala do nejakej malej súťaže v roku 2015. Ale prvýkrát som niekam sama posielala text v roku 2017 práve do Medziriadkov.

Dorota

Do súťaže Dramaticky mladí. Šlo o divadelnú hru, keď som mala asi 14 rokov. Bol to úspech, a tak som začala hľadať aj ďalšie súťaže, kde by sa dal ten pekný pocit zopakovať.

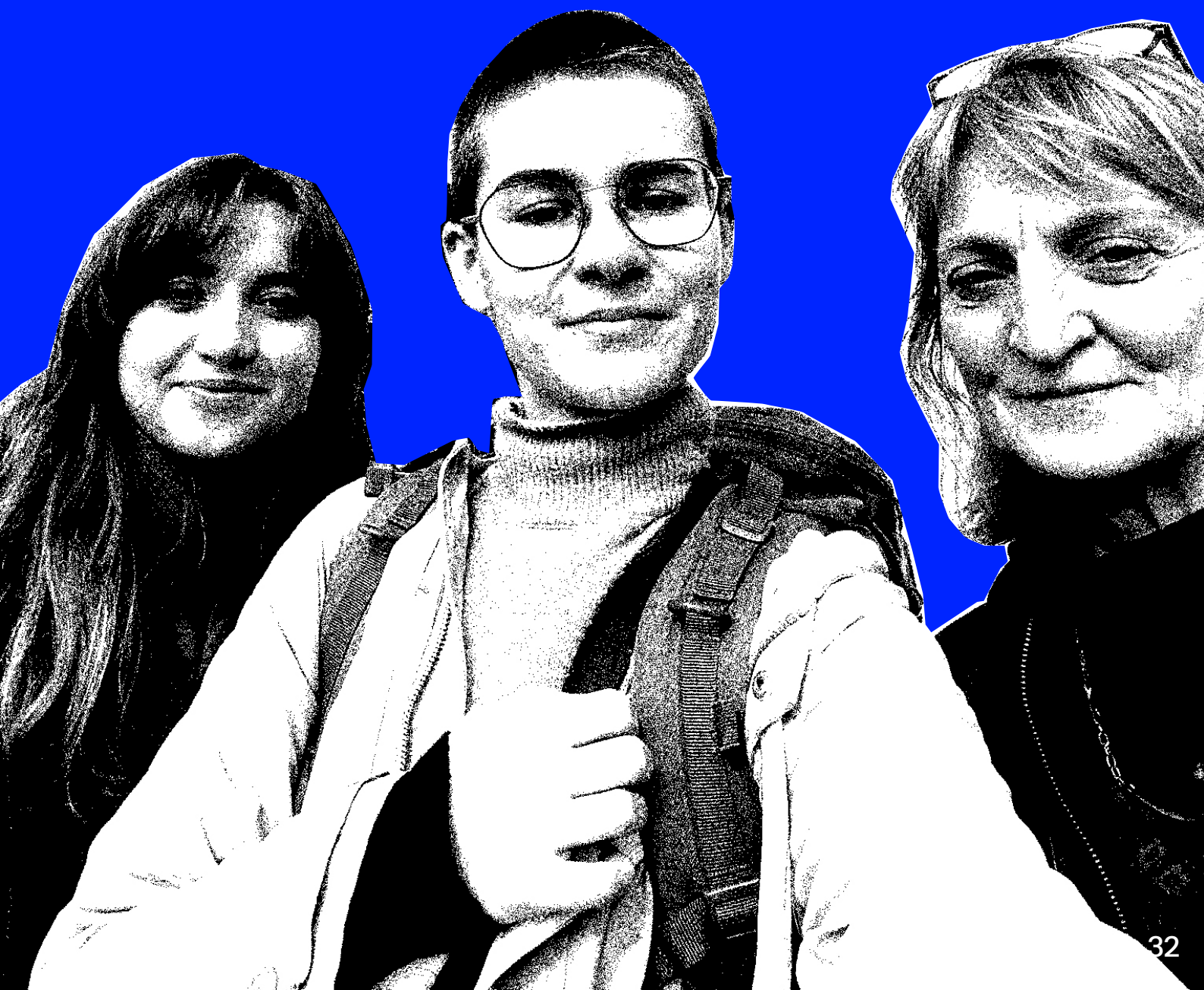
Aká je tvoja najobľúbenejšia kniha a prečo?

Kamila

Nemám najobľúbenejšiu knihu.

Dorota

Momentálne Kráľ utopencov od autora Alexej Cvetkov. Je ňou preto, že je slobodná, odvážna a hravá. Mám z nej pocit, že mala byť napísaná a autora tento proces hry naozaj bavil. Je pre mňa inšpiratívne vidieť, že sa človek môže hrať a vymýšľať si a niekto, ako teraz ja, mu to bude so stopercentnou vážnosťou veriť.

*liminal space (noun, a state or place characterized
by being transitional or intermmediate)*

perón je priestor medzi sprchou a šatníkom
jeho žlté čiary vyznačujú nebezpečnú
zónu intimity
pri nástupe sa obzriem, no nikto sa na mňa nedíva

tento roh izby je môj, chod' späť
/za rušňom je radený vozeň prvej triedy
nástupište dva, koľaj dva/

Gabriela Sedmáková

*condt, informal; any location
that is unsettling, uncanny, or dreamlike*

Nečinne sa prizierám, ako zomieraš v dome, ktorý volám domovom

Elie

Ivančová

Pomaly sa vylievaš z vázy,
už viacej nedokážeš
nasávať vodu

nechcem ťa volať moje zvieratko

Kamila
Kvasnicová

vzdycháš ako jeleň pred ejakuláciou
keď sa mu vyšmykne srna
ponúkne sa lesu slučke pytliakom

tvoj plač nesie hmla
neboj ranu ti vylížem
a za odmenu
napichni ma na práve zhodené parožie

podmieňovanie

medzi kolenami medvedík čistotný
dlhými packami pazúrmí hrabe
v dutinách môjho tela jeho obľúbený odpadkový kôš

keď skončí na môj pokyn
zdanlivo bezvýsledne
zaľahne mi brucho
som ešte rozpáraná teplá ho objímam
zafuní priamo do tváre

budeš sa vracat'?

na konci
doliny,

priložila som líce k zamrzutej hladine plesa

v doline sa zbierali medvede
hľadali čučoriedky v stoličkách mŕtvych
horolezcov

aj ja by som tu chcela zomrieť

pritlačím ešte silnejšie dolujem
posledné stopy ľadovca
resuscitujem
prevalí sa na bok vydychuje
hmlu ako parník v rozprávkach
vracia mraky k štítom k symbolom
olizujeme si železné dlane a slané zápastia

moje líce
a potom tvoj jazyk
časť našej smrti tu zostane

pred
výstupom
na štít

MANUÁL KU KONCCU SVETA

Pozn.: koniec sveta za 151 dní

I.
po tej novinke
o konci sveta
cestuješ na púšť;
piesok prerátavaš keď nevieš zaspáť

modlila si sa
vždy keď si mala tie hrozné prorocké sny:
videla si v nich prázdnotu
na kľúčoch ako sa hompáľa
a muža v obleku ako tlačí posledný párok
a jeho žena si kupuje cez eBay zub múdrosti
lebo sa cíti nedocenená
titul otec roka vyhrá tvoja mama v tombole
a dá si ho vyšíť zlatou stuhou na dres FC Barcelona
ktorý nosí už iba na detské oslavy
odkedy sa zamestnala ako klaun a zistila
že za to nie sú peniaze ale rozpačitý smiech
potom už nič, voláš o pomoc

odomykať nové a nové
priestory, ktoré by si mala nazývať domovom
ťa privedie na okraj
hospitalizovali ťa predvčerom
a dnes už sa pýtaš domov;
vôbec si sa nepoučila?

Dorota
Hinštová

II.
pôrodná babica
nikdy nevidela pohreb
-profesionálna deformácia

skupenstvá sa menia
podľa ročných období
voda bude čochvíľa ľad
a ty čo len chceš
katalóg leží na stole
prikrytý kohosi perím

v minulom živote si bola trieska
v budúcom zakoreníš hlbšie
rozmýšľaš v ktorej komore sa žije ľahšie
v ľavej či pravej?

vždy si mala čas žiť
aj keď si práve umierala
infarkt si si privolala trikrát
odkedy je na to aplikácia

III.
zoologická je od cintorína
oddelená živým plotom
v zložení stovky dobrovoľníkov
vyľahlo sa dieťa so šupinatým chrbtom
pomodli sa aj zaň
keď budeš v nedeľu v ZOO

po správe o konci sveta
preliezam plot
ktorý nás delí

v noci som vymenila pozemky
nevšimol si si to
hranice obťahuješ tušom
vždy si veril na lepšiu stranu zemegule

vyprázdniť planétu zahŕňa domáce práce:
povysávať, vysypať smeti, vydymiť diabla

aj po vás bude život

s láskou,
babička

IV.
a my sme sa tak veľmi báli tretej svetovej
predpovedanej pred tretou ráno
tromi rôznymi sudičkami
na treťom kanáli regionálnej televízie
až sme zabudli, že zánik prichádza
omnoho bezbolestnejšie
iba tak poštekli

“Medziriadky mi dali
zmyslupne strávený čas.
Niekoľko veľmi príjemných
stretnutí so skvelými ľuďmi,
ktorí sú už moji kamaráti.
A samozrejme
plnú tašku kníh.”

“Medziriadky sú pre mňa v prvom rade o komunitie, ponúkajú mi možnosť stráviť čas s ľuďmi, ktorí majú podobné záujmy a zmýšľanie ako ja, je to umelecký safe space, kde sa človek veľa nového naučí.”

CHCEL SOM
ODFOTIŤ
RAŇAJKY, ALE

ZJEDOL SOM
ICH.

Šimon

Čižmár

Na zemi si najviac vážim dieťa. Sú čisté a dobré, autentické a zurčiace ako potok, voda. Dieťaťu by som zverila dôležitú vec, lebo viem, že by ju nestratilo, a ak áno, tak nie úmyselne a bolo by mu to ľúto úprimne. Ale zanechať dieťa pre budúcnosť nejde, lebo časom každé dieťa vyrastie. Aj dospelí zurčia, no nie sú už takí čistí. A voda sa asi tiež skoro pomíne.

KC KLÁŠTOR
MÁ SVOJHO
CE ZAAR-A

Rožňavský kláštor prešiel predvlani rekonštrukciou, ktorá o dva roky neskôr získala Cenu za architektúru v kategórii Fenomény architektúry. Za návrhom stojí ateliér Sadovsky & Architects, presnejšie architekti Oliver Sadovsky a Martin Červienka.

Z chátrajúceho františkánskeho kláštora z 18. storočia sa tak vďaka iniciatíve občianskeho združenia OZ Kláštor a lokálnych aktivistov stalo kultúrno-kreatívne centrum, ktoré ponúka rôzne funkcie. Zachovala sa historická hodnota diela a vznikli priestory zodpovedajúce súčasným potrebám na ubytovanie.

Pri revitalizácii sa použili tradičné a dostupné materiály. Miesto tu má drevo v kombinácii so zreštaurovanými vrstvami pôvodným omietok.

„Rožňavská rekonštrukcia františkánskeho kláštora z 18. storočia na kultúrne centrum je ukážkou sily lokálnej participácie a kolektívneho úsilia. Citlivá renovácia priestorov kláštora prináša nové apartmány a spája historickú obnovu s rozvojom komunity. Zachováva dedičstvo miesta a vytvára moderné, minimalistické priestory. Pri citlivej prestavbe boli použité miestne materiály ako drevo či omietka a zároveň sa podarilo dosiahnuť rovnováhu medzi tradíciou a funkčnosťou. Kedysi chátrajúca stavba sa zmenila na príjemné kultúrne centrum, ktoré reaguje na potreby súčasnosti.“ Takto hodnotila porota Ceny za architektúru 2024 túto rekonštrukciu.

TEXT
FOTO

Veronika Hubinská
Matej Hakár, CE ZA AR

Mám odložených niekoľko námetov

ROZHOVOR
S HUDOBNÝM
HOSTOM
MEDZIRIADKOV

TEXT
Julka
Oreská

FOTO
Soňa Maletz
Nosáľová

na novely

Tradičnou zložkou programu na letnej škole literatúry je hudobný hosť alebo hostka. Tento rok ním bol Samuel Kovalčík, ktorý vystupuje pod umeleckým menom Zabiť Františka.

V rozhovore s hudobníkom Zabiť Františka sa dozviete:

- ako sa mu páčilo na Medziriadkoch*
- čo pre jeho tvorbu znamená práca so snami*
- či sa venuje literárnemu písaniu*
- kto sú jeho favoriti na domácej hudobnej scéne*
- čo by poradil autorstvu, ktoré sa chce písať texty piesní*

Tento rok si bol hudobným hosťom na letnej škole literatúry Medziriadky. Poznal si tento projekt už pred tým? Ak áno, akú si mal o ňom predstavu?

O Medziriadkoch viem asi päť rokov. Nepovažujem za nejakého insidera slovenskej literatúry, ale počas môjho pôsobenia v kultúre som z nejakého dôvodu našiel množstvo spriaznených ľudí práve medzi spisovateľstvom. No a v takej spoločnosti na Medziriadky skôr či neskôr príde reč. Bol som teda nejaký čas, aj keď bez osobnej skúsenosti, zoznámený so spôsobom výberu účasti, formátom programu a podobne. Za zmienku stojí, že Sonka Maletz Nosálová mi raz zaspievala úryvok rannej budíčkovej piesne, ktorej kópia odvtedy existuje niekde vnútri mojej hlavy, hoci som ju zasadenú v pôvodnom kontexte nikdy nepočul. Po tomto lete už môžem povedať, že predstavu o Medziriadkoch som mal celkom správnu.

Ako hodnotíš atmosféru na 15. ročníku Medzi-riadkov?

Atmosféra bola veľmi príjemná, nič iné som ale popravde ani nečakal. Na prvý pohľad bolo evidentné, že všetci, či už štáb alebo účastníctvo, sú tam z úprimného záujmu a radi. Potrpím si na gýč a zaujali ma preto tiež vybrané artefakty umiestnené v hoteli Vršatec. Najviac bodov dávam zmrzlinovému poháru „Tropic“ dostupnému dole v kaviarni. Ak ho raz odstránia z lístka, pôjde o nezanedbateľnú stratu.

Účastníctvo malo možnosť zúčastniť sa tvojho workshopu. Ako sa ti lektorovalo?

Ako tínedžer som robil animátora na táboroch a po vysokej škole som pár mesiacov tiež učil v jazykovej škole. Vzťah k lektorovaniu teda, myslím, mám. Účastníctvo bolo veľmi nadané, predčili moje očakávania, a to som ich nemal nastavené nízko.

Témou tohto ročníka Medziriadkov bol SEN. To je motív, ktorý sa často objavuje aj v твоjich novších piesňach. Čo pre teba a tvoju tvorbu znamenajú sny?

Spánok je bratom Smrti a netreba ho preto brať na ľahkú váhu. Viackrát za rok mávam sémanticky hutné, alegorické sny, ktorých významy potom, často aj týždne, lúštim. Ich existencia vôbec a tiež sila, akou vedia na mňa pôsobiť, ma odjakživa fascinovali. Jeden zo spôsobov ako napísať obstojnú báseň, aspoň podľa mňa, je snažiť sa v hlave poslucháčstva emulovať to, čo robia takéto sny, keď sa nám snívajú. A ak je všetko pripravené správne, do nejakej miery sa to potom darí.

V твоjich nových piesňach sa často objavuje aj motív násilia, vojny či pocit ohrozenia. Čo ťa pri písaní твоjich textov inšpiruje?

Píšem o tom, o čom si myslím, že je potrebné hovoriť. A tiež o tom, o čom potrebujem hovoriť kvôli sebe a tiež si neviem úplne vybrať, o čom budem písať. Keď s tým človek začne, nikdy nevie, ako to nakoniec dopadne. Vojna nás obklopuje, preto aj o nej píšem.

Venoval si sa niekedy aj literárnemu písaniu? Máš nejaké skúsenosti s literárnymi súťažami?

Mám odložených niekoľko námetov na novely, ale k ich písaniu som sa ešte nedostal. Snažím sa v tejto chvíli sústrediť na hudbu a robiť ju najlepšie, ako viem. S literárnymi súťažami nemám skúsenosti.

Kto ťa hudobne inšpiruje?

Roky sa vraciam k Elliotovi Smithovi, Adrienne Lenker, Radiohead a Arcade Fire. U Adrienne Lenker a Elliota Smitha si cením bezbrannosť ich prejavu, mohutnú obraznosť ich textov, krásu melódií. Na Radiohead si cením spôsob, akým vedia uchopiť našu prítomnosť v jej chaotickosti, znepokojivosti, roztrieštenosti. Arcade Fire sú majstrami vybudovania nostalgických zámkov okolo troch až piatich akordov. Texty Wina Butlera, speváka Arcade Fire, však tiež nezaostávajú za vyššie uvedenými. Oplatí si ich vypočuť, lebo ich hudba mení pohľad na veci.

Sleduješ domácu hudobnú scénu? Máš v nej nejakých favoritov?

Z domácej scény u mňa najviac rotuje hlavne new school rap ako Dušan Vlk, Temný Rudo, Edúv Syn. Snažím sa

Čo by si poradil mladému autorstvu, ktoré by sa chcelo venovať písaniu textov piesní?

- 1.** Keď cítite nutkanie, nečakajte a píšete. Správny moment vie ľahko ujsť.
- 2.** Nebuďte však posadnutí*í zachytením momentu do formy textu. Človek, ktorý by strávil život striehnutím na potenciálny obsah svojho budúceho diela, by vedel úprimne tvoriť len o tom, ako striehne na obsah svojho budúceho diela. A to by bola asi nuda.
- 3.** Spokojnosť s vlastnou tvorbou je založená na pocite naplnenia vášho potenciálu. Škrtajte, kým nie ste spokojné*í. Byť nespokojná*í je dobré, znamená to, že nemáte na seba nízke nároky.
- 4.** Ak je báseň formálne hotová a nepáči sa vám, odložte ju a pozrite sa na ňu znova neskôr. Sú dni, kedy sa nám nepáči nič, bez ohľadu na kvalitu.
- 5.** Ak má báseň dobré pasáže ale ako celok nefunguje, rozoberte ju a odložte si jej súčiastky.

aktuálne tiež lepšie spoznať súčasnú slovenskú elektronickú hudbu.

Popíš nám trochu tvoj tvorivý proces. Píšeš skôr impulzívne, keď k tebe príde inšpirácia, alebo máš na to nejaký systém? Čo vzniká skôr - hudba, či text?

Píšem, keď príde inšpirácia, ale rád sa k rozpracovanej pesničke vraciam po kúskoch. Niekedy pieseň vychýlim, inokedy ju píšem aj niekoľko rokov. Ak je ale treba, viem si to aj vysediť a pieseň dopísať do deadline-u. Text a hudba vznikajú naraz a navzájom sa pritom ovplyvňujú.

Ako vnímaš pozíciu nezávislého hudobníka v roku 2024? Je to full-time job?

Zabiť Františka je tak polovičný úväzok, Zlokot, kde hrám na gitare, je tak osminový. Popri tom mám ale prácu v IT na zhruba 0.8 úväzku.

Aké boli tvoje začiatky? Spomínaš si, kedy si si uvedomil, že sa zaujímaš o hudbu a chcel by si sa tomu venovať?

Začal som hrať ako 11-ročný, ale žiadne veľké sny o kariére som vtedy nemal. Celé moje hudobníctvo prišlo postupne a veľmi organicky. Nechodil som do žiadnej hudobnej školy. Pôvodne to bol vlastne skôr sen môjho brata, ale zdieľal som s ním izbu, tak ma do svojho sna zatiahol a ja som v robení hudby našiel tiež hodnotu.

Je niečo, o čom nedokážeš písať?

Vždy, keď niečo také nájdem, považujem za výzvu tento odpor prekonať.

Ak by si mal napísať v živote už len jednu pieseň, o čom by bola?

Asi by som dopísal nejakú rozpracovanú. Pesničky by sa mali dokončovať bez ohľadu na okolnosti.

Myslíš si, že majú projekty ako Medziriadky zmysel?

Neviem, čo by ma presvedčilo o opak.

SPEV = TEXT + MELODIA

Zabiť Františka

Zabiť Františka je slovenský alt-folkový pesničkár.

Výrazným prvkom vystúpení je jeho clivý a podmanivý hlasový prejav podčiarkujúci intertextuálne bohatú lyrickú časť hudby.

V súčasnosti pracuje na druhom štúdiom albume.

Nad

hromy

ka

Aha! Knihy, ktoré
vydalo bývalé
Medziriarkarstvo,
už zaplnia jednu
malú knižnicu...

Michal
Tallo

Kniha
tmy

Dominika Moravčíková

Dom pre jeleňa

Ol'ga Gluščíková

Uložená do stromov

Soňa Uriková

Živé ploty

Dominika
Madro

Svätyně

Soňa Uriková

Dôvod na radosť

Katarína Vargová

Šura

Katarína Vargová

Severné more

Peter Prokopec

Nullae

NÁDYCH

Radovan
Potočár

Všetko je
v poriadku,
všade je
láska

Michal
Tallo

Michael Papcun

Ghetto Palm

Alfréd Tóth

Pohladnice

Nina Kollárová

Premľčané ticho

Whisky, krv a striebro

Martin Hatala

Hladky!
Hladky!
Hladky!

Martin
Hatala

Hotel Balkán

JAKUB SPEVÁK

PO FUNUSE

Miroslava Kul'ková

Nicol Hochholczerová

Táto izba sa nedá zjesť

Ladislav Lipcsei

Polaris

Ladislav Lipcsei

Svätým mečom

Martin Hatala

Pliaga. Historky z Brahna 2

Oľga Glušťiková *Atlas biologických žien*

Ivona Pekárková

Možnosti neúspechu

Miroslava Košťálová **Ateliér**

Soňa Uriková

Jašo na jarmoku

**Viliam
Nádaskay**

**Strmhľav,
sliepňajúć**

Vanessa Jóriová

Za múrom

Oľga Glušťiková *Severské mýty*

Lenka Želonková

Vzliekanie

Michal
Tallo

Ivona Pekárková

Manželská poézia

Ivona
Pekárková

Lepšia
verzia
seba

Dominika
Madro

Dedići
posmrtnej
ríše

Alena Brindová

Peter Prokopec

Reality

Horolezci

Viliam Nádaskay

Zmyslov zbavovaný

Dominika Moravčíková

Deti Hamelnu

Peter Prokopec

Život vrazený do chrbta

Viliam Nádaskay

Vynechaný spoj

Michal Tallo

Antimita

Čo by si na Medziriadkoch zmenil/a?

vyberáme z účastníckeho dotazníka:

“Prosím vás z úplne celého srdca, nevedeli by ste do budúceho roku zohnať nejaký french press? Alebo kanvicu, ja pokojne kávu donesiem.”

Započívam sa do praskania
tvojej pokožky na bruškách
mojich prstov. Za nechtami mám
tvoj parfém. Chaos z Avonu.

V spánku ti vytrhám vlasy
a prišijem ich svojim bábikám
na temená. Potom ich jeden
po druhom vyhryziem von.
Neznášam lacné kondicionéry.

Bing Bong Čink

Cink

Tomáš Janešík

Cink

Lingi Lingi Blinki Blink Bong
Cink Cink Cililing

Porota hodnotí: Ročník v atmosfére *generácie Z*

Dali ste dokopy dobrý program, hlavne film a divadlo. Nič sa nikomu nestalo. Keď nerátate futbal po tme naboso.

Katka Kucbelová

Tento ročník Medziriadkov sa pre mňa niesol v atmosfére Gen Z :) Celý tím na mňa pôsobil pripravené, zodpovedne, dospelo, vo vážnych veciach vážne a v uvoľnených si zasa vydýchli. Aj program vyskladali citlivo, s ohľadom na možné potreby a budujúci sa vkus účastníkov a účastníčok. Veľmi oceňujem zborník, prevedenie aj úvodné pokyny, tiež nový vizuál je výborný. Tešilo ma, že vyšperkovali aj zaužívané aktivity a tiež, že mysleli na detaily, napríklad vizuál riadkov. Teším sa, že odovzdanie žezla prebieha plynule a vo vzájomnej pomoci a komunikácii. Veľmi držím vynovenému tímu prsty a prajem im, nech v tejto práci dlho nachádzajú zmysel a seba.

Marka Klapáková

Netuším, či som kompetentný hodnotiť niekoho a niečo, keď som sa, žiaľ, tohto ročníka zúčastnil len veľmi krátko. Ak by som však predsa len mohol či mal niečo povedať, bol som príjemne prekvapený. Inými slovami, dva dni z 15. ročníka Medziriadkov hodnotím pozitívne.

Miro Dacho

15. ročníku Medziriadkov vpisujem do pomyselnéj žiackej knihy jednotku s hviezdikou. Letná škola literatúry bola opäť skvelá, opäť jedinečná! Nový organizačný tím sa zhostil svojej úlohy so všetkou vážnosťou a zodpovednosťou. Od vyhlásenia súťaže cez propagáciu až po záverečnú trojbodku všetko fungovalo tak, ako keby Medziriadky organizovali odnepamäti... Je to asi prirodzené, keďže takmer všetci „noví“ organizátori na Medziriadkoch vyrástli. A keďže si ešte pamätajú, aké to bolo za ich súťažných čias, priniesli do letnej školy aj čosi nové...Viac času na oddych a rozhovory, čo všetci účastníci, nielen porotcovia, ocenili (trochu som počúvala za dverami). Oceňujem tiež výber hostí, striedanie aktivít, workshopy... V kontexte toho pozitívneho sa dá prejsť mlčaním aj granadír (mne celkom chutil)...

Prajem všetkým organizátorom Medziriadkov, aby ich organizovanie neomrzelo a aby vydržali. Ani si možno nevedomujete, akú záslužnú dobrovoľnícku prácu pre mladé literárne talenty robíte! Budúcnosť sa vám poďakuje tak, ako sa poďakovala predchádzajúcim organizátorom: množstvom skvelých a oceňovaných kníh niekdajších Medziriadkarov. Ja vám za všetko ďakujem už dnes! Teším sa na 16. ročník!

Eva Kollárová

Pred rokom, aj toho roku, som počas prípravy komunikoval predovšetkým s Barbarou. Na čom sme sa dohodli, to platilo, na hodnotenie príspevkov, aj komunikáciu s ostatnými lektormi som mal dosť času, prostredie bolo príjemné, strava výdatná, program bohatý a všetci milí. Takže som žiadny kvalitatívny rozdiel, ktorý by mohol súvisieť so zmenou organizačného tímu, nepostrehol. To je asi dobre.

Juraj Rayman

Dotknem sa tvojho laktá
a ty povieš nie alebo áno.
Vyplazíš jazyk
a ja ti prstom ukážem miesto,

kde vznikne slovo láska

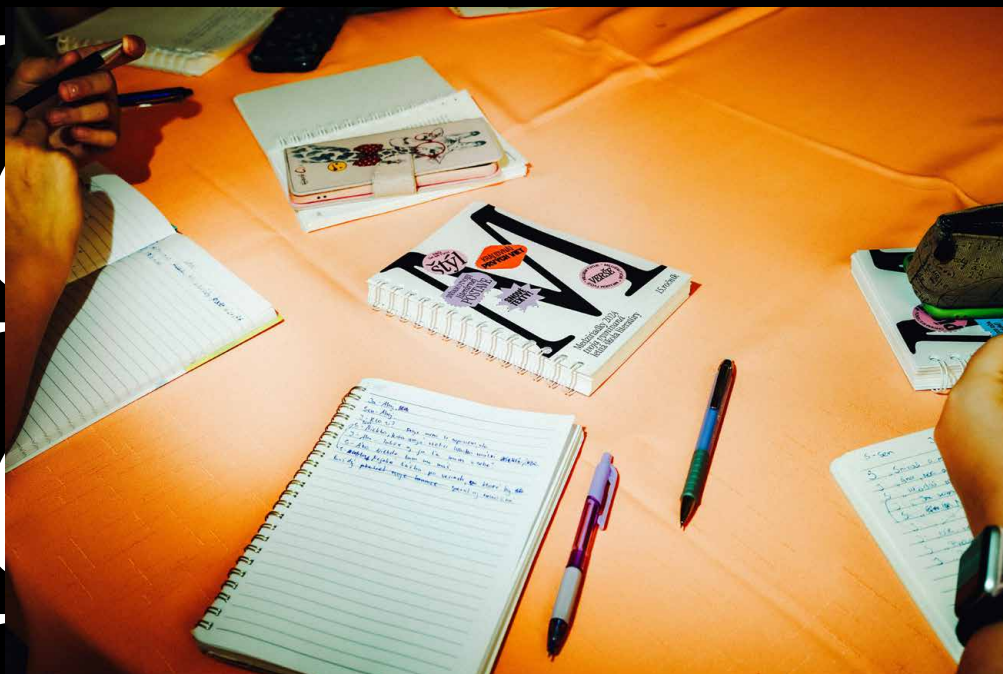
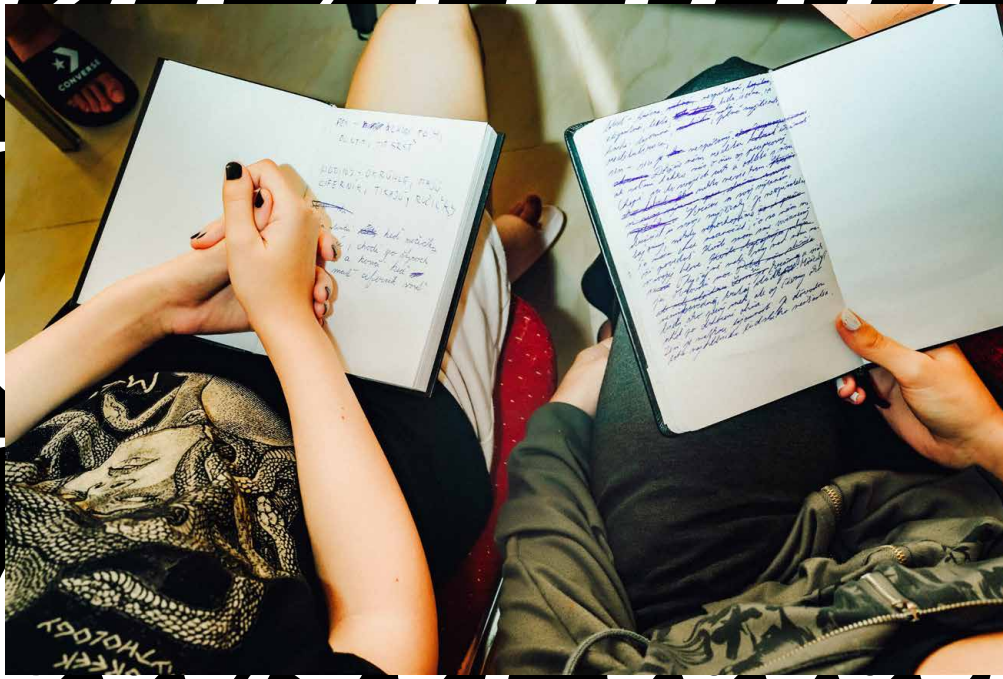
Slávka Holubjaková

Pokúšam sa očistiť
Mantrou od mamy
Privolaním všetkých guru
Aby som ťa mohol zajtra opäť ľúbiť
Aj keď sa necítíme komfortne s rodinami toho druhého
Nezdieľame priateľov
Ani my asi nie sme kamaráti
Len pár
Čistá láska

Teraz sme odstihnutí od svojich tiel
Pozerám sa na mužov
Chcem trochu spevnenia
Keď po roku úsilia k citlivosti stále plačem

Nikoho som nezradil

CENA

vítězné texty sú ilustrované
fotografiami z letnej školy
literatúry 2024

© Soňa Maletz Nosáľová

DIVADLA

2017

2018

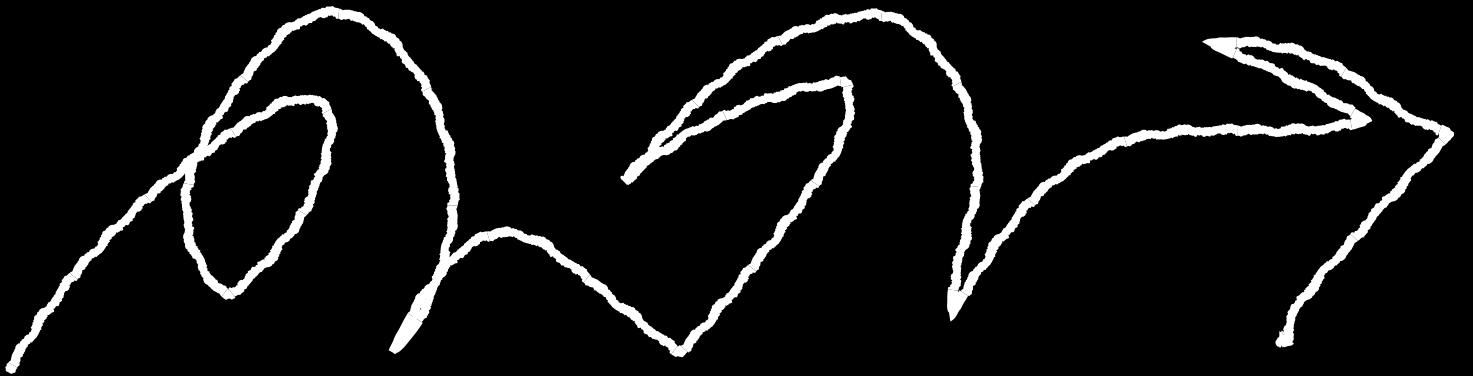
2019

2020

2021

2023

^
PÔTOŇ
v

ARCHÍV

Dominika Moravčíková *Kozlina*

(UKÁŽKA)

Po svadobnom obrade a prestrihnutí pásky politici a novinári odišli. Časť svadobčanov, ktorá nepatrila k najbližšej rodine, umiestnil starejší Jerguš Maslák do svojej záhrady ku grilu. Z pivnice vyniesol fľašky a dve kilá klobás. Trval na tom, aby ostala aj Gabriela Radošová.

Hodinu po začatí grilovačky muži zaliezli do domu k priamemu prenosu futbalového zápasu a Magda ostala v záhrade sama s Gabrielou. Tá sa zdvorilo usmievala a popíjala likér zo šálky z modranskej keramiky.

„Stmieva sa, vylezú netopiere,“ podotkla.

„Za muničným skladom majú jaskyňu,“ prisvedčila Magda.

Keď Radošová neodpovedala, opýtala sa: „Čo tu vlastne robíte?“

„V meste robím.“ Radošová si nechala vlasy, ktoré jej vyliezli z vrkôčikov, previevať cez tvár. Usmievala sa naplno, s jamkami v lícach, so žiarivými zubami, ako nejaká koketa z obálky lajfstajlového časopisu. Pritom sa jej pohľad vyznačoval aj akousi drsnosťou, ktorú Magda nevedela lokalizovať do konkrétnej črty či škvrny na pokožke.

Radošová prstami odštiepila tenké vlásie zo syrového korbáčika.

„V jednom kaderníctve. A dom mám tuná po tatkovi.“

„Možno by som k vám mala zájsť,“ povedala Magda. „Melír mi už vyrástol.“ Spoza grilu sa vynoril Peťo Potôčka. „Asi som ogrcal skleník.“

Magda vstala. Chytila ho za remeň a potiahla za kozub, aby na nich Radošová nevidela.

„To myslíš vážne?“ pošepkala. „Do rána nech si triežvy.“

Potôčka sa vystrel a vojensky prikývol. Uchmatol si zo stola fľašu minerálky a zaliezol do domu.

„Príďte zajtra na čaj,“ prehodila Radošová. „Dofarbím vám ten melír.“

V pondelok ráno do Magdinej kancelárie vošiel starosta.

„Je to v prdeli,“ zastonal. Nový melír si nevšimol.

Žigmund Súkol' bol šesťdesiatnik s nebezpečne rozvetvenou rodinou. Počas prvého volebného obdobia zamestnal svoju vtedajšiu milenkú, čerstvo ovdovenú Magdu, do správy obce. Viacerí ho varovali, že si na prsiach chová hada. Teraz už bolo neskoro – posledné slovo mala vždy ona, ale zodpovednosť niesol na svojich pleciah on.

„Ja to stále nechápem,“ opakovala Magda po tom, ako jej oznámil výsledok nočnej poľovačky.

„Hovorím všetko, čo viem,“ krčil ramenami, „minister zmizol v lese. Potôčka ho proste stratil.“

CENA DIVADLA PÔTOŇ 2018

Nicol Hochholczerová *Ako ľudia*

(UKÁŽKA)

čestne vyhlasujem, že cieľom tohto textu nebolo ublížiť žiadnym zvieratám. jeho autorka by sa rada stala vegánkou.

Na stanicu po ňu príde pes. Je v dobrej nálade, hlava mu veselo vytrča z okienka. Dievčička si sadne na zadné sedadlo, ako vždy, napokon, dopredu by sa k psovi iba ťažko zmestila. Ten počas celého šoférovania veselo vrtí chvostom a na všeličo sa vypytuje, ona mu veselo odpovedá, zatiaľ nemá dôvod sa na neho hnevať, napokon, ide o psa, psy sú od prírody priateľské tvory, iba keď ich človek zle vycvičí, vedia potrápiť, takže je celkovo veselá. Okrem toho je predsa pes najlepší priateľ človeka, a tento pes chcel byť vždy jej najlepším priateľom, aj ona tým jeho, problém bol iba v tom, že bola duševne vlkom a všetko, čo pes robil, jej bolo proti srsti. Aj keď sa práve iba chcel nechať pohladkať, prišlo jej to čudné, ona by sa nenechala, a keď pes útočil, mala výhodu lovca, bolo jej ľúto sa do neho púšťať. Na to sa ale pes vždy urazil, schúlený do kľbka zazerá z pelechu a do tých psích očí sa nedalo hľadieť, nech už bol človek duševne čímkoľvek. Aj preto si sadla na zadné sedadlo, keby náhodou.

Po príchode domov zamieri Dievčička rovno do postele. V byte musí byť vždy vlhko kvôli rybe, ktorá žije so psom. Dievčičke sa v takom prostredí dlho nedá zaspáť, ráno sa budí v prepotenom pyžame. Nenávidí pot, cíti, že ak sa okamžite neosprchuje, zblázni sa. Keď však otvorí dvere do kúpeľne, v sprchovom kúte nájde natlačenú rybu, plutva jej vytrča z plytkej vaničky, kým hlavu lačne strká pod tečúcu vodu. Tá sa jej odráža od šupín a strieka po celej kúpeľni, takže je vylúčené ísť si čo i len umyť zuby, aj keď okrem potu začína Dievčička cítiť aj vrstvu zubného povlaku. Ryba na ňu celý čas zazerá zo sprchového kúta, chcela by povedať: čo nevidíš, že ja toto potrebujem viac, než ty, príď neskôr. Ryba je štika, nohu síce celú neodhryzne, ale prsty poobhrýza, Dievčička sa teda radšej odšuchtá naspäť do postele a dlhé hodiny číta internetové diskusie o tom, či je správne, ak vegetariáni jedia ryby.

Jeden z komentárov (at si kazdej jej, čo chce) Dievčičku nakopne natolko, že dostane chuť písať. Na jej pracovnom stole však skladuje svoje veci pes, vraj keď tu ona aj tak väčšinu času nie je, a písať v posteli neprichádza do úvahy. Radšej sa nesmelo priplachtí do obývačky, tam si sadne na zem. Pes sa ihneď rozšteká, prečo tam sedíš, nevidíš, že je to mokré a studené, ved' prechladneš, následne sa rozšteká na rybu, čo nevidíš, že je to mokré kvôli tebe, všade z teba kvapká voda, kto v tom má žiť, ale ryba, pretože je rybou, mlčí. Dievčičke príde na chvíľu ryby ľúto.

Barbara
Vojtašáková
xxx

CENA DIVADLA PÔTOŇ 2019

1.

niečo z toho čo mi hovoríš som už počula
pred niekoľkými tisíročiami
sa mi všetko ukázalo pred očami

v ktorej krajine
v akej symbióze budeme žiť

aké telo bude o dvesto rokov ešte kronika

kde bude moja súkromná Ukrajina
čím bude môj domáci L'vov

?

popri miešaní mrkiev v trúbe
mi časť prsta prihorela načerveno

načierno sa spálili iba mrkvy
zrazu mi bolo priveľmi teplo

2.

dnes si kúpim lístok na vlak
a následne ho stornujem

týmito rukami
týmto telom

pre zelenší svet
pre živšiu krajinu

pre pohyb môjho tela

po novom chcem iba vedomie
že sa môžem rozhodnúť

a zároveň aspoň jednu z mojich hraníc
nepodrobiť kontrole

3.

niekoľko mesiacov sa mi nesníva
uvažujem iba niekedy

a výlučne telom

presne tohto som sa bála
že mi to bude ľúto

odovzdať ti naratív
ktorý mi nikdy nepatril

neviem ľúbiť nikoho
kto by ma aspoň trochu ľúbil späť

4.

dám ti

každý kúsok mojej kože
všetky moje príbehy

rozopnem sa na chrbte a
postupne po kúskoch vypreparujem mŕtve časti

chcem to urobiť sama

isté výčnelky a nerovnosti si však
nechám vytŕčať zo svalov

ani zem predsa nie je hladká

aj to si zapíšeš
i keď ti to už možno niekto spomínal

dnes som sa pozrela von oknom
jazva je stále na tom istom mieste
naša súkromná Ukrajina
môj domáci L'vov

Emma Vičanová

Balón

(UKÁŽKA)

CENA DIVADLA PÔTOŇ 2020

Musíš to niekomu povedať, niekomu dospelému. Aj keď ti príde, že sa nič nestalo, nie je to správne.

Je to, ako keby mám hlavu strčenú pod vodou, nedokážem sa nadýchnuť, hlasy sú tlmené a nie je im poriadne rozumieť. Keď sa skúšam vynoriť, niekto mi zatlačí hlavu hlbšie, až sa nakoniec nosom dotýkam dna. Kričím a bublinky praskajú. Raz za čas sa mi podarí nadýchnuť, intervaly sa však postupne skracujú.

Sedíme na studenom chodníku a jedna z pouličných mačiek sa mi obtiera o nohu. Takto určite dostanem zápal močových ciest a toxoplazmózu naraz. Neviem sa však udržať na nohách, v stoji sa mi točí hlava a mám strach, že spadnem. Rovno na obrubník, rozbitá hlava, veľa krvi, Samo by mi potom musel volať záchranku, narobila by som len ďalšie problémy. V ušiach sa odráža môj tep, na sto percent mi prasknú bubienky.

Je koniec leta, mám sedemnášť a nepoznám ho. Mama ma zobrala so sebou na vernisáž, namiesto obrazov však pozerám cez Samove plece. Stojíme bokom, ukazuje mi fotky z Francúzska. Dlhú sme sa nevideli, ku každej má nejakú veselú príhodu, vedel by rozprávať hodiny. Žartuje, že keď tam bol celý rok, ďalší by mal stráviť len opisovaním. Ja som na erasmus ešte príliš mladá, rada prežívam jeho zážitky. Samo na Eiffelovej veži. Samo v pochybných uličkách. Samo pri Notre-Dame. Samo so spolužiakmi v parku. Samo medzi obrazmi. Usmiaty Samo.

Vraví, že nabudúce ma vezme so sebou, že bezo mňa je nuda. Tajne sa vytrácame únikovým východom, fajčíme tak, aby si nás mama nevšimla. Je zahĺbená do debaty o modernom umení.

Netrvá dlho, kým k nám podíde, úplne nás naruší. Pýta sa, čo si myslíme o obrazoch, niektoré sú jeho. Ževraj máme hádať. Nepoznám ho.

Samo áno. Usmieva sa a nadšene mu trasie rukou. Pán profesor, dlho som vás nevidel! No veď vy ste sa spakovali do zahraničia, nie ja. O pár týždňov sa vidíme v škole, je super byť znova na Slovensku. A ako bolo? Výborne, hodiny s vami mi chýbali.

Má príjemný hlas.

Pozera sa na mňa. Mladšia sestra? Samo sa búcha po čele. Kamarátka, začínajúca umelkyňa, mama vlastní galériu. Áno, z videnia mu je známa.

Je profesor, učí Samka maľbu, chváli ho, chcel by vidieť aj moje veci. Som podľa neho veľmi pekná, budem to mať v umeleckom svete jednoduché. Môže mi pomôcť.

Len sa usmievam. Začneme sa stretávať na akciách.

Je to, ako keby sa vo mne niekto skrýva a nafukuje balón. Fúka a fúka, ale nedovolí mu splasnúť, nespraví na konci uzlík.

Emma
Vičanová
Pleseň

(UKÁŽKA)

Anna
Semková
básne

Fermatom zabudnuté deti

sme deti, ktoré sa nestihli narodiť
do sveta nás iba vyplulo
a na našich hroboch je už
opadané lístie

i.

všetko, čo kedy bolo a bude
máme v odrážkach napísané
na pokožke
napriek varovaniam pred
rakovinou kože
(tie vravia iba deťom a
my už nimi predsa nie sme)
nosíme si svoje perá a zvýrazňovače
na miestach, kde je ešte nedopatrením

prázdno

večer padneme do postelí
ako deti s vybitými baterkami
a na nabíjačkách nám
nefunguje správne
konektor

ii.

nestarneme, to iba
keď fúka vietor, končia naše
zvyšky kože vrúcne pohľady vrúcne
úsmevy
na zemi

už sa nám ich ani nechce zdvíhať
nemáme na to čas bolia nás kríže
spamäti vieme všetky výhovorky

sme kamene na prázdnych plážach
naše kolízie bolia
sme studené rána
sme preplnená hromadná doprava

nestarneme, no
kým z nás nebude len
piesok pod cudzími nohami
nikto z nás neprestane
(v piesok sa aj obrátiš)

iii.

v dvoch dlaniach držíme poglobule
každý len tú svoju

tu nás už Herkules nezachráni
naše levy sú iba pre nás
naše oči sú iba naše

už prsty nevnárame do hlíny
aby sme v nich hľadali niekoho
(kto tam nebol)
ale do zhnitého lístia
aby sme zistili
(koľko nás ešte bude musieť zomrieť)

toto nebude náš domov
kým tu nezomrieme

Podomový predajca s ľudským šťastím

nakresliť si čiaru a prejsť po nej
každým zmyslom zvlášť
strach z ľudských tiel obmedziť
na pohľady podľa automatizovaného
predpisu

oknom

prísť aj odísť
najlepšie naraz

za toto ti nezaplatím

Anna
Semková
Dabérka

(UKÁŽKA)

Niektoré situácie v tvojom živote ti pripadajú ako zo zle nadabovaného filmu.

O tých náhodou niečo vieš. Cez letné prázdniny často chodievaš do letného kina.

Hned' vedľa jazera na detskom ihrisku premietajú na nepoužívanom pódiu filmy bez zapamätateľných názvov. Vo vzduchu sa vznáša vôňa pukancov a komáre, a ty sedíš sama na deke najbližšie ako sa dá, ale na kraji. Od preliezok a nefungujúcich lám, ku ktorým by možno lietal hmyz, keby svietili, ťa delí iba plot a roky presedené v školskej lavici. Chodila si sem už ako malá. Pamätáš si to len zahmlene, no stále viac, ako by si čakala. Ihrisko si ale opustila už dosť dávno, keď si sa začala báť výšok. Alebo keď ste si kúpili psa, alebo niekedy medzi tým.

Chodíš sem zo zásady sama. Aj tvoja deka je tak akurát pre jedného. Taká malá, aby ti nikto nemohol vynadať, že pre seba zaberáš príliš veľa miesta, no dostatočne veľká, aby si sa na nej cítila pohodlne. Pred tebou je vrecko s pukancami – slanými, máš z nich suché, popraskané pery. Stále si ich oblizuješ a potom sú ešte suchšie. Takéto o filme porozprávajú aj za teba.

Chodíš na rôzne filmy. Aj na také, ktoré si už videla v poriadnom kine v origináli a chceš ich vidieť znovu, no potom ich pustia väčšinou s dabingom, ktorý sa ti nepáči. Slová ti nesedia do úst hercov, obraz a zvuk rozprávajú každý iný príbeh a to už nie je film. To vieš.

Oveľa radšej filmy pozeráš v origináli, dokonca aj keď sú v tých jazykoch, ktorým nerozumieš. Vtedy sa príbeh snažíš odčítavať z hudby a hereckých výkonov, pozorne sleduješ tváre, výrazy a tóny hlasu. Keď film skončí, a ty si mu rozumela, vieš, že v ňom boli dobrí herci. V zle nadabovanom filme sa ani oni nezachránia. Je to vopred prehratý boj, keď z ich pier plynie zlý príbeh.

Aj z tých tvojich vychádza občas celkom iný príbeh. A to ťa desí oveľa viac, ako keby sa neozýval žiadny, hoci to sa stáva tiež, čoraz častejšie a ty nevieš, ako tomu zabrániť.

Raz sa ťa niekto spýtal, čím by si chcela byť až budeš veľká, čo by si chcela vyštudovať, a ty si chcela mať čo najskôr pokoj, tak si povedala to prvé, čo ťa napadlo.

Dabérka.

Doma si potom na internete hľadala, ako sa vlastne dabérkou môžeš stať. Lenže si prišla iba na to, že by si musela vyštudovať herectvo, a to sa ti vôbec nepáčilo. Herečkou si nikdy byť nechcela, chcela si dosiahnuť iba to, že nikto nebude rozprávať svoje príbehy cez tie cudzie. Lenže tak si nakoniec dopadla aj ty.

Magdaléna
Martišková
básne

DEDINA BEZ MAPY

Tu na juhu
sa mi stali cudzincami.

Všetko bolo čudné,
táto divoká samota, táto mŕtva.

Tieto plaché, večne prchavé domorodkyne.

Ale predstava potkaních tatov tu bola,
počula som,
okamžite som uchopila
ducha tohto okolia
a ticho, ktoré malo doteraz,
sa zdalo večné,

nížiny tu majú pomerne rýchlo mŕtve ramená

roztavené do polomelancholického klepotavého jazyka
tej, ktorá so mnou neodišla.

SKUPINOVÁ VETVA

a teraz,
keď najrôznejšie rachotiace noty odpovedali zo všetkých štvrtí nebies
- teraz je to výrok z jedného rohu,
teraz tlmený zvuk
z iného -

Pocit zrýchlenia
narazil na mňa, že sám si sformoval časť
tohto prostredia,
že si sa naučil tomu rozumieť,
že, tak
povedzme, bol si zachránený
z môjho vlastného riadenia ľudí.

A v skutočnosti od toho okamihu situácia bola mĺkva,
zmenila sa.

Na druhý deň ráno sa domorodci vrátili do dediny
a z osamotených plodov vyprodukovali banány a vtáky.

Pavel
Bakajsa
básne

Ked' obor vyrastie

Ked' obor vyrastie
občas sa k nemu vrátia
neprebádané vnútra farebných veží
čo sa kedysi týčili na podlahách
a obrích kobercoch
budované obrími prstami s obrou nepresnosťou

Ani zuby ani sliny ani
rozobratie
nepomohlo odkryť útroby veží

Zmena krajiny

vysoké povrchy, zlomené kmene
zmätené rieky a opuchnuté jazerá

stačí zaboriť ruky
a tam kde by kedysi narazili na pevnú hlinu
teraz prenikajú mazľavým blatom
a vodou, ktorá donedávna
putovala nad nami a bola prítomná
v každej predstave lietania

Odchod z lúk

Odchod z lúk prináša pravý uhol
pochopenie geometrie a život
v masách
znamená každý večer
stratiť sa v jednej z vertikál
jesť, kúpať sa, spať
a s východom slnka opustiť
labyrint

Manifest hádaniek

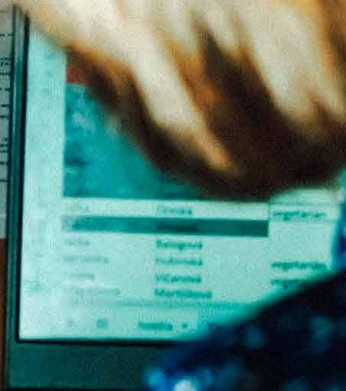
Hádanky prebývajú v neznámych domoch
klúčových dierkach a keď stláčaš
kľučku
zlomia sa pod tvojou dlaňou

Pohybujú sa v zalomených chodbách
neplnovýznamových slovách
nešťastných pohľadoch

Ako keď nám ktosi zo svojej pivnice
rozdá sudy plné obrazov
budú tak veľké, že sa do nich všetci vojdeme
a začneme objavovať ich tajomné vnútra

Alfréd Tóth *básne*

Aléna
Kovářová

Príbeh o rebríku

Dva roky nevidel rebrík
vyrobený z tisového dreva
jeho starým otcom
A teraz keď ho prenáša
na koniec záhrady
aby splnil príkaz
premýšľa o pohybe
o čakaní ktoré je len
istým druhom behu
Dva roky rebrík čakal
a je ľahší
„Koľko musím čakať ja
aby som lietal?“
Opiera rebrík o starý Tis
zaspieva dunivým hlasom
na privítanie z návratu
Dva roky nebol hore
Dva roky sa nepozeral
aký je svet ťažký
A dedo vraví „Chod' hore!“
Keď bol deň na vrchole
vrátil sa so smrťou v rukách
pre deda aby nečakal
Potom na všetky otázky odpovie
„Ani stromy nerastú do neba“

Decrescendo

1)
Žena na kopci
počas splnu
hrá zubami na klavír
až do krvi zavýja
a dýcha na červený mesiac
Na horských cestách
auto ako zápalná šnúra
Spod blúzky sa predierajú krídla
Vzlyk vytratený v zákrute

2)
Môj milý
dovoľ mi priniesť ti sneh

taký čistý ako padajúce svetlo
kvôli skrytej bolesti
za falošný úsmev pri večeri
Si sám aj keď ťa vrúcne objímam
Sám a sviečka
doma na stole
sa nakláňa k druhej
nezažatej
ale žena na kopci zavýje
a stôl sa zatrasie

3)
Teraz vrúcne objatia bez dotyku
a slová ktoré som nikomu
nepovedala sa predsa dozvieš
V čakárni s pár stoličkami
a veľkým oknom do hmly
Čierne stopy
Výdych
Tma

Moja matka je mŕtva
a jej syn stále
visí na strome
Moja matka je mŕtva
a môj syn
visí na mojich nohách
zavesený o strom
Moja matka je mŕtva
a syn môjho syna
visí o nohy
ktoré visia vďaka
mojím nohám
zaveseným o strom

Bože aký vysoký je strom
a koľko bolestí visiaceho v
prázdne
bude potrebných na spojenie
so životom z ktorého vyrastá

Alexandra
Múdra
básne

Rímska rasca

1

Bola som v dome u Taliana
Ktorý obedoval dni a na večeru čakal
týždne
Raňajky sme trávili mesiace
A keď mi povedal
Nemôžeš sledovať všetko
Odišla som
Do vedľajšieho okna
A zmeškala prvé sekundy zore

Keď ráno vstal
Zapisoval mená
Poznal každý deň v roku po mene
A s každým dňom sedával dlhšie

2

Bývala som v byte u slepého Srba
Perá si vešal na lanká ku dverám
Ceruzy opieral hrotmi o škáry v par-
ketách
Svoju ženu o bielu stenu
Chcel viac než len fresky

Vravel, že je lazár, že raz odíde
A on si ju chce pamätať takto

Poslednú noc
Keď rok udieral tak silno, že ceruzy
povoľovali v škárach
Vzal sadru a povedal
Každý sochár potrebuje bustu

Jak dziwnie

Na lavičke za cintorínom sedia deti
A na ich hlavách sa láme svetlo
Na latách za múrmi bez škridiel a
farby sedia deti
A nikto ich nevolá domov

Nad nimi jablone
Pod nimi kapustné hlávky
A nie každá sa smie vynoriť

V krajine diabolských stromov
Korene objímajú tuhšie
A miesto voňavého uzlíka
Uťahuje sa mašlička

Tomáš
Janešík
básně

CENA DIVADLA PÔTOŇ 2023

Turistika

Ostrov je len samit hory,
na ktorú nasnežil piesok.

Horolezci povedali, že
umenie nie je vyliezť,
ale zostúpiť ho.

Pozbieral si mená ústí,
ktoré dokopy pomenujú oceán.

Uviazal si ich a začal si zliezať.

Objavil si pramene na dlaniach,
z ktorých bublala krv.

Pretvorila kohosi telo na horu.

Došiel si na koniec lana:
ľudský jazyk nebol schopný
dotknúť sa týchto chodidiel.

Final destination

Pri zahájení turistickej sezóny
stánky zažali neónové nápisy,
zatopili ulice.

Davy museli vynášať
vedrá karmínu na breh.

Zamrzal a turisti zistili,
že to nebola len červeň.

Na pláži ostali
stopy po dystópii.

Následky turizmu

I.
Slnko z teba strhlo kožu,
obalil si sa v piesku,
akoby to bola strúhanka.

Predával si zo seba
kusy turistom,
aby si stadiaľto zmizol.

To čo z teba zvýšilo,
prirástlo k ostrovu,
skamenelo.

Zrazu ťa bolo viac ako predtým.

II.
Tvoju kožu opracovali
a potom s ňou čalúnili.

Na letisku pribudlo
nové masážne kreslo,
zapína sa pošteklením.

III.
Stuhnutý si sníval o masáži.

Namiesto toho ťa odmenili
vystavením v múzeu
pod ceduľkou Vykúpený.

Dorota
Suránová
básne

na plaváreň

spomienky, ktoré mi nikdy nepatrili
si zabalil do igelitu
flaky po umytí nezmiznú,
len vyblednú
prestupná stanica je v meste
kde si sa zakuklil
svet za oknom plynul
len ku hraniciam domu
do tejto plavárne si chodil ako dieťa
a keď sa ti náhodou prešmyklo sklo
medzi prsty
si ho nechal zrásť s kožou
uterák rástol
a škvrny po krvi napuchli
na bielo teraz
leží pod kobercom

socha

opadávam už dlho nad fontánou
v ktorej zasychá dážd'
občas sa do nej ponorím až po sánku
neviem dýchať kožou
mesiac neostrihané vlasy
pri konci vrkoča z nich vytiahlo slnko
všetok život
zatvorila som ho do dlane
a pritlačila o prsty
miesta, kde zaspávam
kde otláčam chodidlá do mramoru
zastanú
a pohyb sa roztečie

Medziriadky

LOADING...

Tešíme sa na Teba!

16. ROČNÍK